National Library 56253
Gen. Acquisitions Section
OTTAWA, Ont. K1A ON4
L

B103/c/7/2

National Library Newspaper Division NOV 2 1985 Division des journaux

VABA EESTLANE

Second class mail registration number 1080.

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

ILMUB IGAL TEISIPÄEVAL JA NELJAPÄEVAL

Nr. 86 (3189) XXXIV aastakäik — Teisipäeval, 19. novembril 1985 — Tuesday, November 19, 1985 — Üksiknumbri hind 70 centi

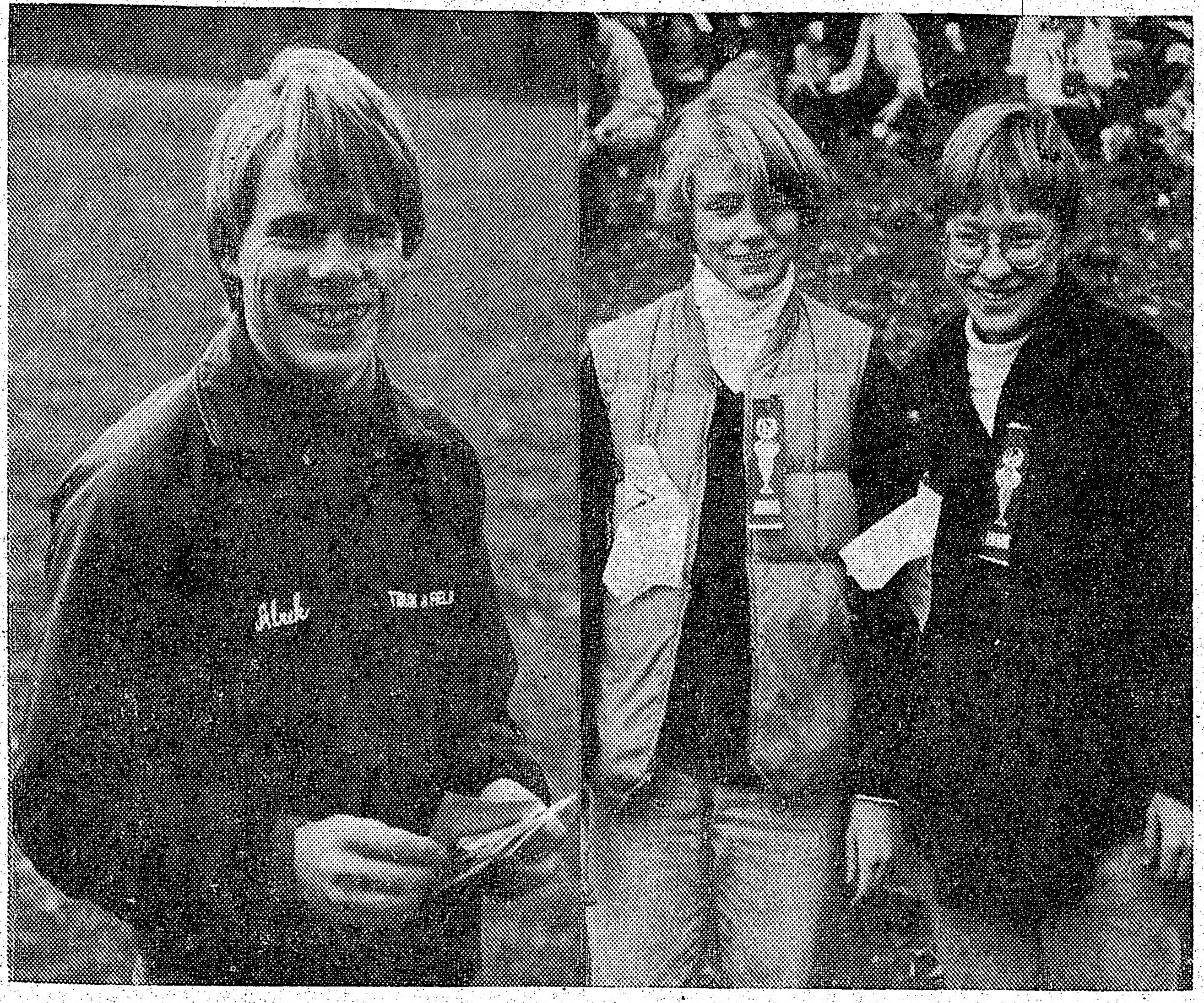

Suurt tähelepanu eesti skautlike noorte hulgas äratas äsjane orienteerumisvõistlus Sunnybrook Pargis. Pildil vasakul skautüksuse Lembitu Malev üks noortest juhtidest, kelle õlul lasus orienteerumisvõistluse kontrollpunktide valik ja tähistamine linnapargis. Pildil Alrek Meipoom. Paremal esimesele kohale tulnud gaidid Kyllike Sillaste ja Marja-Leena Roos „Rajaleidjate" lipkonnast. Foto: Ervin Aleve

N. Liidu sõjalaev rammis Rootsi luurelaeva

Erakorraline ja tõsine vahejuhtum eksterritoriaalses vees

STOKHOLM (EPL) — Gotlandi taga asuvas nn. „hallis tsoonis", mis hõlmab seda ala, kus Rootsi ja N. Liit ei ole suutnud kokku leppida majandusliku piiri tõmbamises, ent mis rahvusvahelise õiguse mõttes on eksterritoriaalne vesi mõlemale poolele, juhtus novembri esimesel teisipäeval erakorraline ja tõsine vahejuhtum: üks nõukogude miiniristleja hakkas jälitama tihedalt kannul Rootsi uusimat mereväe luurelaeva „Orioni", mis on varustatud moodsaima raadio ja radaritehnikaga ning lõpuks rammis seda, siiski suuremat kahju tekitamata.

„Orion" alarmeeris Rootsi mereväebaasi ja sealt saadeti otsekohe välja lennukid ning patrull-laevad. Ilm vahejuhtumi ajal oli selge ja Rootsi mereväe esindaja ütles raadiokommentaaris imestunult, et Läänemeri on küllalt suur ja kokkupõrked laevade vahel selge ilmaga ülimalt harvad.

Rootsi välisminister Sten Anderson kommenteeris seda kui väga tõsist asja, kuid ei tahtnud rohkem öelda, enne kui ta on saanud kaitseväelt täieliku rapordi.

Ka olid teised ametivõimud kommentaaridega väga tagasihoidlikud ja ettevaatlikud, sest „Orioni" kapteni kirjeldus sündmusest ei olnud veel käes.

Poliitilisel poolel tuleb sündmus ebakohaselt, sest välisministri kavatsetud „normaliseerimisreis" Moskvasse oli kõne all mõne kuu pärast.

„Orion" jäi pärast kokkupõrget samadesse vetesse ja mõni tund hiljem jõudsid ka patrull-laevad kohale, kuna Rootsi luurelennukid saabusid otsekohe õhuruumi, et pildistada olukorda, sellega markeerides venelastele ühtlasi Rootsi kaitseväe kohalolekut. Patrull-laevad relvastatud robotitega, asusid relvastamata „Orioni" külgedele.

„Orion" valmis möödunud aastal Karlskrona laevatehases ja on ainuüksi varustatud moodsaimate elektrooniliste seadmetega vastuluure tarbeks.

1900 brutoregistertonnine laev on 60 m pikk ja meeskond koosneb 35 mehest.

Laeva komandöriks on kapten Björn Eklind, kes allub otseselt ülemjuhatajale.

„Orion" oli kokkupõrge eel rutiinikohasel patrullimisel rahvusvahelistes vetes. Visbys võidi mereväe radaril näha selgesti mõlema laeva liikumist. On olemas rahvusvaheline praksis selle kohta, kui suur peab vahe olema kahe laeva vahel, millest kinni peavad ka erinevate riikide sõjalaevad, kui nad „uudishimutsevad" teiste riikide üksuste liikumisi.

Patrull-paadid raporteerisid, et vene laevade avalik huvi „Orioni" vastu nende saabumisel jätkus.

Kohal olid nüüd kaks miinihävitajat ja üks allveelaev,

millised aga nüüd hoidsid pisut suuremat vahet Rootsi üksustest.

Nagu selgub, jälgis „Orion" rahvusvaheliste vete Baltikumi poolses ääres nõukogude allveelaevade manöövrit, kus katsetati uusi meetodeid vee all sõitvate allveelaevade ja pealveelaevade vaheliseks telekontaktiks. „Orioni" kuulamistegevus ilmselt venelastele ei meeldinud ja miiniristleja sai ülesande Rootsi laeva tõrjumiseks. See aktsioon oli kestnud mitu tundi.

Rootsi peaminister Palme ja välisminister Sten Anderson andsid pressikonverentsi, iseloomustades vahejuhtumit „vähetähtsaks".

Uue kaitseministri arvates on ajalehed asja üle pingutanud,

milline oli ka pea- ja välisministri seisukoht, ega peetud vajalikuks N. Liidule diplomaatilist protesti esitada.

K.

Samm õppetooli avamise poole

Eestiainelise külalisprofessori koha kuulutus ülikooli ajakirjas

Ajakirja „University Affairs" novembrikuu väljaandes on kuulutus eestiainelise külalisprofessori koha täitmiseks Toronto Ülikooli juurde. Samuti on kuulutus AABS'i uudiste väljaandes. Lisaks on informatsioon välja saadetud inimestele, kes on arvatavasti huvitatud sellest teatest.

Avaldatud kuulutus on kokkulepitud moodus, et saada samm edasi õppetooli avamise poole, kuna keskvalitsuse määrustik ei luba õppetooli väljakuulutamist enne toetuse määramist (meil aga puudub n.n. lõplik poliitiline heakskiitmine). Ka vaba töökoha väljakuulutamine oleks eeskirjadest ettejõudmine.

Mitmed varajasemad jutuajamised ja artiklid ajakirjanduses on ennustanud varajasemat eesti õppetooli avamist. Avaloengud peaks nüüd juba seljataga olema. Asjale lähedalseisjatele aga ei tundugi see aeg, tehtud töõhulga tõttu nii pikana,

kuna oleme vahepeal üle elanud kolm ülikooli presidendivahetust, ühe valitsusevahetuse ja kolm ministrivahetust,

rääkimata komiteede ja nende liikmete vahetusist, kelledega meil on tarvis olnud töövahekordi luua.

Aegaviitvaid ja pikendavaid arutlusi on tekkinud kolmes osas. Keskvalitsuse soov, et meie uurimised piirduks peamiselt Kanada eesti rahvusgrupi ja mitte Eesti maa ja rahva ajaloo, kirjanduse jne. uurimisega. Teiseks õppetooli administratiivne kuuluvus, selle tegevussuuna väljakujundamine ja täieliku akadeemilise vabaduse kindlustamine. Kolmandaks ametliku kokkuleppe osas on olnud ülikooliga mitmeid „tekstivahetusi" peamiselt selleks, et vältida akadeemillist kontrolli majandusliku kokkuleppe üle.

Ka keelekursuste kava (arvatavasti prof. V. Salo õppejõuna) on edasi nihkunud 1986. a. sügisele.

Vajalik rahaline ülekanna keelekursuseks on sihtasutuse poolt tehtud.

Külalisõppejõu kuulutus soovib vastust hiljemalt 1. veebruariks 1986, lootuses, et võimalik on kandidaate siia saada sügiseks.

Loodame, et järgmistes uudistes eesti õppetooli saamisloos Toronto Ülikooli juurde on midagi põhilist, nagu keskvalitsuse toetuse saabumine või esimese professori nimetamine.

Uputused Indias

NEW DELHI — Vähemalt 110 inimest kardetakse olevat surnud ja üle 300,000 jäänud koduteiks India lõunaosas Tamil Nadu riigis uputuste tõttu. Sõjalaevastiku laevad ja armee helikopterid otsivad säilinuid külahoonetelt.

„CIA direktor nägi välja nagu narkootik"

MOSKVA — KGB liige, kes Roomas suvel ära hüppas ja äsja jälle tagasi hüppas N. Liitu, ütles Moskvas antud pressikonverentsil, et „CIA direktor William Casey nägi välja nagu olnuks ta narkootikat kasutanud." USA on kindel nüüd, et ta on kõrgem KGB liige, kes vabatahtlikult hüppas ära augustis Roomas ja läks nüüd tagasi N. Liitu, süüdistades USA'd, et CIA agendid olid teda vägivaldselt Roomast ära viinud.

Sajandi suurim looduskatastroof

BOGOTA — Käesoleva sajandi suuremaid looduskatastroofe toimus Columbias, kus lumise tipuga 4900 m kõrgune Nevade del Ruiz tulemägi hakkas purskama sulatades alul jää ja hakkas siis mudase laviinina alla voolama, mattes all orus oleva linna ja ümberkaudsed asulad, tõstes hukkunute arvu üle 20.000-le. Paljud on saanud vigastada kokkuvarisenud hoonete all või jäänud kinni vulkaanilises mudas, kust neid on välja kistud. Tuhapilved tõusid kuni 8 kilomeetri kõrgusele.

Iisraeli ja N. Liidu suhted sulamas

JERUUSALEMM — Suhted Iisraeli ja N. Liidu bloki vahel näivad hakkavat sulama. Viimne tunnus on teade Poolast, et nad ja Iisrael plaanitsesid rakendada madalama tasemega diplomaate, et teha kergemaks reisimist nende kahe riigi vahel. Kokkulepe saavutati Iisraeli välisministri Yitzhak Shamiri ja Stefan Olszowski vahel ÜRO koosolekule ajal New Yorgis; sel usutakse olevat ka N. Liidu nõusolek.

Shamir on kohtunud ka Ungari ja Bulgaaria välisministritega, kuid tal ei õnnestunud asuda läbirääkimistele N. Liidu välisministri Eduard Shevardnadzega, mis näitab et Kreml soovib siiski suhete taastamisele läheneda teatud ettevaatlikkusega.

Iisraeli peaminister Shimon Peres on öelnud, et ta on valmis kaalutlema N. Liidu osa Kesk-Ida rahusobitamisel, kui Moskva taastaks diplomaatlikud sidemed Iisraeliga.

Ontario konservatiivid valisid

Larry Grossmani uueks juhiks

Möödunud nädalalõpul toimus Ontario progressiivsete konservatiivide konventsioon parteile uue juhi valimiseks, kuna senine juht Frank Miller peale ebaõnnestunud valimisi ja valitsemise liberaalidele üle andmist tõmbus tagasi parteijuhi kohalt.

Kandideerisid kolm parlamendiliiget: Alan Pope, Dennis Timbrell ja Larry Grossman; viimased kaks teistkordselt. Juba eelküsitlemisel selgus, et parteiliikmete hulgas on populaarseim Larry Grossman, kuid A. Pope'i toetajaskond osutus kaalukeeleks. Esimeses voorus sai Grossman 752, Timbrell 661 ja Pope 271 häält.

Pärast kauplemisi ja mõjutamisi Pope'i toetajaskonnaga sai teisel valimisel hääli Grossman 848 ja Timbrell 829;

sellega otsustasid kümne valija hääled.

Pärast võitu või kaotuse vastuvõtmist lubasid kõik ühiselt töötada Ontarios liberaalide-uusdemokraatide võitmiseks ja Grossman lubas kaotuse vastu võtnud rivaalidele mõjukamaid kohti parteis.

A/S EESTI MAJA TORONTOS

UUSAASTA VASTUVÕTU-BALL

teisipäeval, 31. detsembril 1985 algusega kell 7 õhtul Eesti Majas

ÕHTUSÖÖK ☆ BAAR ☆ EESKAVA ☆ TANTS

Laudade ettetellimine ja pääsmete müük Eesti Maja büroos ILOR TAMM 461-7963

TORONTO EESTI ÕNGITSEJATE JA JAHIMEESTE KLUBI

SÜGISPIDU

EESTI MAJAS LAUPÄEVAL, 23. NOVEMBRIL 1985. A. ALGUSEGA KELL 6.30 ÕHTUL

EINELAUD ☆ BAAR ☆ LOTERII ★ EESKAVA
LAUDADE ETTETELLIMINE: J. Ramjalg tel. 425-6939
PÄÄSE $10— KÕIGILE TERETULEMAST
JUHATUS

ELLA JOSTMAN'i kudumistööde
DAGMAR PINT'i ja ARMILDE PIHLA käsitööde

NÄITUS-MÜÜK

pühap., 1. dets. kella 10 homm kuni 4 p.l.
Toronto Eesti Maja väikeses saalis

Eesti Pensionäride Klubi Torontos

JÕULULAAT

pühap., 1. dets. kell 12 päeval
Eesti Maja suures saalis
Loterii ☆ Rikkalik einelaud
Käsitööde Müügilaud
Kõik teretulnud!

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane, 1955 Leslie St. Don Mills, Ont. M3B 2M3

TEGEVTOIMETAJA: Hannes Oja

TOIMETAJA: Olaf Kopvillem

TOIMETUSE KOLLEEGIUM: Karl Arro, Heino Jõe, Olev Träss

TELEFONID: toimetus 444-4823, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 444-4832

TELLIMISHINNAD Kanadas: aastas $57.—, poolaastas $32.— ja veerandaastas $17.—

TELLIMISHINNAD väljaspool Kanadat: aastas $77.—, poolaastas $42.— ja veerandaastas $22.—
I klassi posti ja lennuposti hinnad tellimiskupongil, lk. 3

Aadressi muudatus $1.— — Üksiknumbri hind 70 c.

KUULUTUSTE HINNAD:
üks toll ühel veerul: $5.00, esiküljel $6.—

FREE ESTONIAN
Published by Free Estonian Publisher Ltd.
1955 Leslie St. Don Mills, Ont. M3B 2M3

Pilved Genfi kohal

Kui Ühendriikide välisminister George Shultz lootis, et tema hiljutised kohtumised Moskvas N. Liidu kommunistliku partei peasekretäri Gorbatshoviga ja välisminister Shevardnadzega udupilvi eeloleva Reagan-Gorbatshovi Genfis toimuva kohtumise ümber aitavad hajutada, siis need lootused ei täitunud. Shultzil olid eriti Gorbatshoviga pikad ja Genfi kohtumise päevakorra detailidesse tungivad küsimused arutuse all, kuid USA välisministri tagasihoidlikest ja reserveeritud kommentaaridest jääb mulje, et paljud suuremad ja tähtsamad küsimused jäid lahendamata ja kumbki pool ei olnud valmis tegema sellisel määral järelandmisi kui see olnuks vajalik „suurte" läbirääkimistele kindla päevakorra koostamiseks ning mõlema poole vahel esinevate suurte vastuolude leevendamiseks.

Moskvas toimunud katsesarvede väljaajamise kesiste tulemuste taustal jääb üle vaid oletada, et Reagan ja Gorbatshov lähevad 19. ja 20. novembril Genfis toimuvale suurkohtumisele vastu ebamäärases ja ebakindlas õhkkonnas, kus väljavaated koostööks ja kokkulepeteks pärast eelläbirääkimiste ebaõnnestumist ja praegu Genfis toimuvate N. Liidu ja Ühendriikide esindajate vaheliste tuumarelvastuse vähendamise läbirääkimiste takerdumist on rohkem kui küsitavad. Näib, et suuremaks komistuskiviks Genfi kohtumisele kujuneb president Reagani kindel otsus tuumarakette hävitava kaitsevööndi väljaehitamiseks maailmaruumis, mis on venelastele teravaks okkaks silmas ning mille tühistamist pidevalt nõutakse ja alla kriipsutatakse.

Kuid Genfi kohtumisele vastu minnes tuleb meenutada, et pärast Teist maailmasõda moodi läinud „suurte" kohtumised Ühendriikide ja N. Liidu juhtide vahel pole kunagi eriti head vilja kandnud ning neid on hakatud idealiseerima, illustama ning nende väärtust suurendama. Silm-silma vastu toimunud nõupidamised on ainult siis andnud teatud tulemusi, kui kõne all olevad küsimused on eelläbirääkimiste korras põhjalikult läbi sõelutud ja vajalikud kokkulepped saavutatud. „Suured" ei ole oma suure töökoorma tõttu kunagi suutnud nende küsimuste detailidesse tungida ning nende ülesandeks jääb ainult paberile pandud lepingutele alla kirjutamine ja televisiooni kaamerate ees tseremoniaalse klaasi tõstmine.

Reagan-Gorbatshovi kohtumise eelmäng on võtnud erakordselt laialdased mõõtmed ja mõlemad pooled kasutavad kõiki võimalusi oma seisukohtade populariseerimiseks ja õigustamiseks. Kunagi varem pole kahe riigipea vahelised nõupidamised vallandanud sellist avalikku manööverdamist nagu seda näeme praegu. Vastastikused süüdistused ja intervjuud, millede avaldamisel Gorbatshov on läänemaailma ajakirjanduse vastutulelikkuse tõttu palju eelistatumas olukorras kui Reagan, lendavad Moskva ja Washingtoni vahel edasi-tagasi ning Gorbatshov on läinud oma kombinatsioonidega isegi nii kaugele, et ta on tõmmanud Ühendriikide diskrediteerimiseks ja vene masside mõjutamiseks propagandaoperatsioonidesse vene KGB ja ameerika CIA.

Need tegelikku olukorda moondavad aktsioonid ei suuda siiski varjata fakti, et mõlemad pooled ei ole leidnud vastastikuse koostöö ja usaldusliku vahekorra loomiseks vajalikku vormelit ning on kaugel tippude nõupidamiste tähtsamale küsimusele — tuumarelvastuse piiramisele — lahenduse leidmiseks. N. Liidu partei peasekretär haaras esialgu initsiatiivi ja kuulutas Moskva propagandafanfaaride helide saatel välja esialgsel vaatlusel suurejoonelisena tunduva ettepaneku — N. Liit on valmis kärpima tuumalaenguid ja nende laengute kohaleviimise vahendeid 50 protsendi võrra. Läänes tekitas see ettepanek esialgu suurt furoori, kuid asja sisusse tungimisel selgus peagi, et Moskvas tõlgendati seda vähendamisoperatsiooni väga omapärasel viisil. Nii näiteks arvestati strateegiliste rakettide hulka kõik Euroopas ülesmonteeritud ameerika keskmise lennuulatusega raketid ettekäändel, et need võivad viia oma laengud N. Liidu territooriumile, kuna Lääne-Venemaale püstitatud sama ulatusega vene raketid, mis on suunatud Lääne-Euroopa linnadele, ei kuulu Moskva arvates selle kategooria alla, kuna need ei ole võimelised hävitama Ühendriikide linnasid.

Kuid Moskvas peeti seda ettepanekut õiglaseks kompromissettepanekuks ning nõuti vastutasuks ameeriklastelt n.n. tähtede sõja programmist loobumist. President Reagan oma nõuandjatega oli aga hoopis teisel arvamisel ja väitis omalt poolt, et maailmaruumi tuumarelvade vastase kaitsevööndi rajamine on täielikult põhjendatud ja õigustatud ning ta ei loobu sellest kavatsusest. Lisaks sellele toonitas Reagan, et maailmarahu ei ole võimalik rajada mitte ainult relvastuse vähendamisele, vaid nõukogude imperialismi pidurdamisele ning põhiliste inimõiguste rakendamisele.

N. Liidu juht Gorbatshov lootis nähtavasti, et tal õnnestub oma ettepanekutega saavutada lääneriikides suurt toetust ning avaldada Reaganile survet oma tähtede sõja programmist loobumiseks. Kuna ta katse lääneriikide vahele kiilu tagumiseks ebaõnnestus ning NATO riigid andsid Reaganile oma toetuse, siis muutis ta üleöö hoiakut ning viimasel kohtumisel Ühendriikide välisminister Shultziga näitas ta juba oma tõelist palet, atakeerides ägedalt Washingtoni seisukohti ja tundus oma käitumisega Ühendriikide vaatlejatele isegi tülinorijana.

Kuid Gorbatshov ei saa Genfi minna laia zhestiga ja suurte nõudmistega. N. Liidu majanduslikud raskused sunnivad teda ettevaatlikusele ja tagasihoidlikkusele. Peasekretär vajab välispoliitilises sektoris hingamisruumi, et pühendada oma tähelepanu ja energiat majanduslikele probleemidele kodupinnal. Ning neid probleeme ei suuda ta lahendada ainuüksi elanikkonnalt suurema tööpanuse väljapressimisega, vaid vajab selleks ka lääneriikide tehnoloogiat ja investeeringuid.

Kõige eeltoodu taustal tundub, et president Reagan läheb eelolevale kohtumisele tugevama seljatagusega ja psühholoogiliste eelistega. Kuidas Gorbatshov selles olukorras käitub ja millise taktika ta valib peaks selguma niipea kui mõlemad antagonistid asuvad läbirääkimiste laua taha.

K. A.

18. Maailma Antikommunistliku Liidu maailmakongress peeti Dallases, Texases. Pildil vaade konverentsist osavõtjaile, paremalt soomlane Heimo Rantala, rootslane Eric Nyman ja eestlane BVL president Avo Piirisild. Foto: BVL

Ükski kommunistlik riik pole Balti riikide sõber

Kokkupuutumisi 18. Maailma Antikommunistlikul konverentsil

18. Maailma Antikommunistliku Liidu maailmakongress peeti Dallas, Texases 9. kuni 13. septembrini. Konverentsi korraldajaks oli liidu USA osakond mis kannab nime United States Council for World Freedom.

USA osakonna esimeheks on olnud juba mõned aastad erukindral JOHN K. SINGLAUB kes on ka viimased kaks aastat olnud antikommunistliku maailmaliidu esimeheks. Kindral Singlaub oli USA vägede ülemjuhatajaks KOREAS ja kui ta president Carterile vastu hakkas kuna Carter soovis USA vägesid Koreast ära tuua, siis tookordne president Carter vallandas kindral Singlaubi ja sundis teda minema erru. Kindral on sellest ajast peale pühendanud oma elu aktiivsele antikommunistlikule võitlusele.

Konverents kandis nime COUNTER OFFENSIVE FOR WORLD FREEDOM. Osavõtjaid oli 99 riigist üle 800. Eestlastest olid kohal ARVO HORM Stockholmist ja AVO PIIRISILD Los Angelesest, viimasel päeval külastas ka ILMAR PLEER.

ARVO HORM esindas Eesti Antikommunistlikku Liitu ja AVO PIIRISILD Balti Vabadusliitu. Kuna Balti Vabadusliit oli konverentsile tulnud ainult vaatlejana ja paljud konverentsi istungid olid kinnised, kuhu ei lubatud vaatlejaid ega ajakirjanikke, siis Rootsi peadelegaat NYMAN muutis AVO PIIRISILLA konverentsi staatuse ja tema võttis konverentsist osa rootsi delegaadina, sest AVO PIIRISILD on valitud Rootsi Vabadusnõukogu (SWEDISH FREEDOM COUNCIL) auliikmeks.

MIKS EI OTSI BALTLASED ABI AAFRIKA RIIKIDELT

Kokkusaamisi toimus paljudega. Eriti tähtsaks tegi Ameerika ajakirjandus dr. Callero kes juhib FDN ja UNO organisatsioone, ka Nikaraagua contrasid. Temaga rääkimine oli raske, sest ta valdab ainult hispaania keelt ning olgugi, et Balti Vabadusliit on kaua aega Lõuna-Kalifornias olnud tihedas koostöös FDN'iga, ei paistnud dr. Callero olevat teadlik Balti riikide saatusest. Huvitavaks kujunes läbisaamine Etioopia delegaatidega, kes juba teisel päeval tutvustasid eestlasi, kui nende „balti vendi." Etioopia delegaadid esindasid kahte suurt gruppi, EDU ja EDPA (ETHIOPIAN DEMOCRATIC UNION ja ETHIOPIAN DEMOCRATIC PEOPLES ASSEMBLY), kes omavahel läbi ei saa ning mõnikord isegi võitlevad. Mõlemal grupil on üle paarikümne tuhande mehe Sudaanis ja nad võitlevad Etioopia kommunistliku diktaatori MENGISTU vastu.

Nagu igal konverentsil, nii toimusid ka sellel, omavahelised läbirääkimised. Huvitavaks kujunes kokkusaamine professor FABER'iga, kes on Liidu Aafrika maade osakonna direktor. Tal on kolm doktori kraadi ja haritud inimesena tunneb ta hästi Balti riikide saatust. Tema arvamine oli, et baltlased on osutanud väga vähe tähelepanu Aafrika riikidele ning nende võimalikule abile. Ta toonitas, et koostööd peaks arendama nendega, sest Aafrika riigid saavad väga hästi aru, mis tähendab elada ühe imperialistliku riigi all. Ta ütles et meie viskasime Aafrikast välja lääne imperialistid ja praegu viskame välja ida imperialiste.

KOHTUMISED VABA-HIINA ESINDAJATEGA

Antikommunistliku Maailmaliidu esimeseks esimeheks, asutajaks ja eluaegseks auliikmeks on Rahvusliku Hiina (TAIWAN'i) esindaja dr. KU CHENG KANG. Ühel õhtul oli Rootsi peadelegaat ja AVO PIIRISILD palutud tema juurde õhtusöögile. Dr. KU oli Tshiangkaisheki nõuandjaks ja on praegugi veel rahvusliku Hiina juhtidele nõuandjaks. Õhtusöögil viibisid veel kindral TAN YING, saadik dr. JOEI, (kes on ka TAMKANG ülikooli direktor), saadik J. KU, dr. C. CHANG, TAMKANG ülikooli president ja Taipei linnapea, dr. HWANG, TAO YUNG rahvusliku Hiina parlamendi liige ja dr. G. COU. Õhtusöögil esitati küsimusi ja dr. KU vastused nendele on üsna huvitavad.

Küsimusele, et praegu kirjutatakse ameerika ajakirjanduses puna-Hiina ökonoomiast, mis muutuvat kapitalistlikuks, vastas ta, et majanduslik reform on seal vajalik, kuna rahvas ei saa enam kommunistliku majandussüsteemi all elada, nähakse et see süsteem lihtsalt pole praktiline kuid puna-Hiina ei saa siiski oma süsteemi kuidagi muuta, sest kui majandus rajatakse kapitalistlikule süsteemile, siis tähendab see terve kommunistliku süsteemi kokkuvarisemist. Praegu lastakse natuke ohje järele ja kui majandus paraneb, siis tõmmatakse need jälle pingule ning kommunistlikku ideoloogiat surutakse ka praegu rangelt peale.

Küsimusele et kas oleks kasu vabale maailmale, et USA annab puna-Hiinale sõjalist abi ning sellega kindlustaks oma seljataguse N. Liidu vastases võitluses, vastas ta, et see oleks täiesti vale. USA toetas sõjaliselt Nõukogude Liitu Hitleri Saksamaa vastu võideldes ning ehitas üles N. Liidu sõjamasina, ning vaadake nüüd, mis probleemid ameeriklastel on. Sama juhtub kindlasti ka puna-Hiinaga; see varem või hiljem muutub läänemaailma vastaseks.

Küsimus: viimase paari aasta jooksul on puna-Hiina korduvalt Ühinenud Rahvaste Organisatsioonis esile toonud Balti riikide ja rahvaste saatust ning sellega tõendanud maailmale N. Liidu agressiivsust ja imperialismi. Paljud baltlased vaatavad sellepärast puna-Hiinale kui liitlasele.

Ta vastas, et ükski kommunistlik riik ei saa olla liitlane Balti riikidele ja nende vabadusnõudele. Puna-Hiina toob Balti riikide saatust ainult sellepärast esile, et N. Liidult võtta ära kommunistliku maailma juhtimine. Baltlaste sõber on ainult rahvuslik Hiina.

VANGILAAGREIS ON USALDATAVAD VAID EESTLASED

Kõige huvitavamaks kujunes lõunasöök Iisraelist tulnud AVRAHAM SHIFRIN'iga, kes uurib N. Liidus olevaid orjalaagreid ning näitas ka sellekohast ingliskeelset filmi PRISONLAND.

Ta on heas ühenduses N. Liidus elavate vabadusvõitlejatega ja oli ka koos vangis MART NIKLUS'ega. Tema kommentaar eestlaste kohta oli, et vangilaagrites võis AINULT eestlasi usaldada, sest ta kohtus seal paljude eestlaste ning paljude teiste rahvustega, eestlaste keskel ei olnud ühtegi äraandjat. Tal oli suur austus eestlaste vastu.

Tuli juttu ka baltlaste probleemidest Ameerika mandril. Ta ütles, et ta ei saa sellesse probleemi mitte sekkuda, kuna see ei ole tema eriala. Küll aga arvas ta, et selle probleemi taga asub KGB, kes püüab baltlasi ja juute omavahel tülli ajada. Tuleb ju silmas pidada et edukaimad vene vastased on ju olnud need kaks gruppi ja kui nad omavahel saab kaklema ajada, siis on võitjaks selles võitluses ainult venelased.

Natsid pääsesid kergesti Kanadasse

OTTAWA — Natsi sõjakurjategijad ja kommunistlikud agendid kasutasid Kanada julgeoleku liberaalseid võimalusi 1940-ndais aastais, öeldakse seniavaldamata tippsalajases dokumendis.

29. märtsil 1949 RCMP poolt koostatud dokumendis öeldakse, et kommunistlikud organisatsioonid välisriikides on tegemas kõike võimalikku inflitreerimaks kommuniste Kanadasse. Teised grupid teevad sama endiste natside ja natside koostöötajatega. RCMP'l oli andmeid sellistest operatsioonidest ja ka mõnest, kellel sissepääs oli õnnestunud.

Ometi vaadati kergemalt raudeesriide taha jäänud maade immigrantidele, kuna RCMP'l polnud võimalik saada andmeid raudeesriide tagant kontrollimaks immigrantide minevikku.

Kommentaarid

Oli ta tõeline ärahüppaja või ainult nõukogude võimude poolt väljasaadetud provokaator, kellele oli tehtud ülesandeks Ühendriikide valitsust enne Reagani-Gorbatshovi kohtumist häirida ja segadusesse viia?

Need küsimused kummitavad veel praegugi Ühendriikides, kus üks nõukogude madrus New Orleansi lähedal peatuvalt vene laevalt „Marssal Konev" maale ujus ja asüüli taotles. Kogu lugu paistis esialgu väga lihtsana, kuid muutus peagi keeruliseks edasi-tagasi kemplemiseks, mis ilmselt oli tingitud Ühendriikide võimude ebakindlast ja kõikuvast hoiakust.

Kui 25-aastane ukraina päritoluga meremees Miroslav Medved Mississipi jõel laevalt 24. oktoobril maale ujus, intervjueerisid teda tõlgi abil ameerika immigratsioonivõimud. Ametimehed väitsid, et tõlgi jutu järele ei taotlenud põgenik asüüli ja otsustasid ta vene laevale tagasi viia. Ametivõimude jutt on aga imelikul kombel täielikult vastuolus tõlgiga, kes kinnitas hiljem, et Medved oli põgenik ja tahtis jääda Ühendriikidesse.

Sõidul laeva juurde hüppas aga põgenike piirivalvurite paadist vette ja hakkas jälle kalda poole ujuma. Nüüd sekkusid põgenemisdraamasse teised vene madrused, kes tõmbasid põgeniku veest välja, panid ta käed raudu ja toimetasid ta laevale. Kui Ühendriikides tõusis vahejuhtumi pärast protestitorm, siis siirdusid ameerika võimud kolm päeva hiljem vene laevale ja nõudsid Medvediga uuesti kohtumist, et selgusele jõuda tema tõelistes kavtsustes.

Nüüd selgus, et Medvedi oli vigastanud oma käesooni — üritades nähtavasti enesetapmist. Ta viidi uuesti maale ja kuulati teda kahe päeva jooksul üle. Ülekuulajate hulgas oli ka psühhiaater, kellele jäi mulje, et vene laeva ohvitserid olid põgenikku hirmutanud ja lubanud ta perekonnale kätte maksta kui Medved otsustab jääda Ühendriikidesse. Mees saadeti lõpuks laevale tagasi.

Kuna kogu lugu muutus üha segasemaks ja ametivõimudele tülikamaks, eriti Reagani-Gorbatshovi kohtumise eelõhtul, siis tegi president Reagan korralduse eriuurimuse algatamiseks. Põgeniku väljaandmise vastu protesteerisid ägedalt ka antikommunistlikud grupid ja ukrainlaste organisatsioonid ning Senati põllumajanduse komitee esitas ametliku kohtuliku kutse Medvedi ülekuulamiseks, et järele uurida kuidas see vahejuhtum võiks mõjutada Ühendriikide ja N. Liidu vahelist teravilja kaubandust.

Kuid Ühendriikide õigusministeeriumist mainiti hiljem, et sinna ei teatatud kohtukutsest ja ministeerium ei astunud omalt poolt ühtegi sammu, et laeva lahkumist Ühendriikide vetest takistada.

Vahepeal arutati vahejuhtumit mitmel kosolekul välis-, õigus- ja immigratsiooniministeeriumide esindajate osavõtul ning lõpuks otsustati laevale luba anda lahkuda. Ning 9. novembril asuski „Marssal Konev" pikale teekonnale tagasi N. Liitu, viies kaasa meremehe, kes tahtis ilmselt põgeneda, kuid kellele selleks ei antud võimalust.

See draama meenutab palju aastaid tagasi aset leidnud leedu päritoluga meremehe Simas Kudirka lugu, kes põgenes vene laevalt, kuid kelle ameerika rannakaitse andis venelastele välja. Siis anti lubadus, et tulevikus enam selliseid arusaamatusi ei juhtu ja lubati garanteerida asüüli kõigile, kes valivad vabaduse. Seal see asi nüüd on!

★

Ameerika Ühendriikide presidendi Reagani hiljutine jutuajamine vene ajakirjanikele keerati „Izvestijas" avaldamisel niivõrd ringi, et president oli sunnitud oma seisukohti vene rahvale selgitama „Ameerika Hääle" raadiosaadete kaudu, milliseid tõde kartvad kommunistid kõigi võimaluste piirides segavad.

N. Liidu kommunistliku partei peasekretäri käsi käib aga Ühendriikides palju paremini. Hiljuti avaldas ajakiri „Time" temaga pika ja detailse jutuajamise, milles

(Järg lk. 3)

VALVEARST NÄDALALÕPUL

23. ja 24. nov.
dr. M. Leesment, tel. 481-6834

30. nov ja 1. dets.
dr. T. Maimets, tel. 469-1322

LUGEJA KIRJUTAB

Eesti tulevik . . .

Okupantide kuulipildujate tulest saadetuna lahkusid viimased paadid Saaremaa rannast uljate sõdalastega, kelle heroiline vastupanu anastajatele aitas tuhandetel pääseda vabadusse. Kaikus veel üle lainetekohina armsaks ja populaarseks saanud sõdurilaul „Eesti tulevik, meie kõikide siht, mille eest tuleb surra või võita!"

Võitlus kodumaa vabastamiseks jätkub sõna ja sulega. Üksikute hääl selle sihi saavutamiseks on nõrk. On vaja korraldada massidemonstratsiooni.

1972. a. ESTO'l lausus nende suurpidustuste idee looja Robert Kreem: „Meie sihiks on tuua üle vaba maailma laialipillatud eestlaskond kokku ühiseks manifestatsiooniks, eestluse vaimujõu demonstratsiooniks ja vabaduse nõudeks ikestatud kodumaale."

ESTO '84 puhul kirjutab Toomas Metsala üleskutses ajalehes: „Tere tulemast kõigile eestlastele kaugelt ja ligidalt! Toome oma südames kaasa need armastuse sädemed, mis meil on oma rahva vastu nii, et neist ESTO ajal paisub suur vabadusnõudluste leek."

Selle suurürituse raames rahvuskultuurilised üritused ja rahvuspoliitiline manifestatsioon on lahutamatult seotud.

Vabadusnõude kehastus vabadusmarsis ja vabadusnõude proklamatsioonis sellest vabadusmarsist ja pidulikust üleskutsest võttis osa 20.000 raekoja platsil Torontos.

Nende 20.000 panusest, kes nõudsid vabadust Kodu-Eestile, laekus summa, millest kaeti kõik ESTO '84 kulud ja andis ilusa ülejäägi.

Kõlavad sõnad kõnepultidest, paatoslikud üleskutsed trükistel jäävad hüüdjaks hääleks, kui nendele ei järgne tegu. Aheldatud kodueestlastele ei paku vabadust ükski vaba rahvas. See nõue tuleb esitada meil endil. Sooviavaldus Eesti Vabariigi õiguste taastamiseks ja vastuvõtmiseks Ühendatud Rahvaste Organisatsiooni koosseisu (UN) nõuab vaba maailma eestlaskonna ühist aktsiooni ja suurt panust.

Üle vaba maailma kokkutulnud ESTO '84 külastajate arusaam ja armastuse sädemed, mis peitusid nende hinges ja südames, nende selge visioon üle veteväljade, tunnustades kodueestlaste rusuvat olukorda, kindlustasid ülejäägi, millest vääriline osa oli mõeldud toetuseks Eesti Vabariigi õiguste taastamiseks.

EKN kui keskne vabadusvõitluslik organisatsioon ei saanud oma osa.

Puhta tulu jagamisel ESTO '84 juhatus on jätnud tähelepanemata sarnase suurürituse põhiprintsiibid, on ilmselt näidanud oma ükskõiksust Eesti Vabariigi õiguste taastamiseks. Kes andis ESTO '84 juhatusele õiguse ülemaailmsest pidustusest ja vabadusnõudlusest osavõtjate panusest tekkinud ülejäägi ebavõrdseks jagamiseks?

Kõlavad sõnad ei vii meid sihile, paatoslikud üleskutsed ajalehe veergudel jäävad sinna kolletama, kui nendele ei järgne tegu, kui nendega ei kaasu reaalne jõud. Selleks reaalseks jõuks on dollar. Neid on vaja väga palju, et jõuda sihile.

Puhtatulu jagamine vajab revideerimist.

L. Kolk

VALERIA KIMBERG-KOTKAS
luuletuskogu
PILVE ALL JA PILVE PIIRIL
ABEL LEE illustratsioonid
Hind $7.—, saatekulu 70 c
Müügil Vaba Eestlase talituses

Esinejaid äsjasel Eesti Muusika Fond Kanadas poolt korraldatud Eduard Tubina helitööde kontserdil. Pildil vasakult Pärja Tiislar Estonia koori esimees, Esko Luksep, Roman Toi, Tiina Mitt-Kreem, Irene Loosberg, Asta Ballstadt, Avo Kittask, Charles Kipper, Maarika Järvi, veidi varjatult Neeme Järvi, kelle ees EKN rahvuskultuurilise komisjoni esimees Maiki Andre-Lupp lugemas oma organisatsiooni tervitust.
Foto: Vaba Eestlane

Toronto eesti organisatsioonide 1986/87. aastate kalender

1985

DETSEMBER

Teisipäeval, 31. detsembril ettenähtud T. E. Meeskoori uusaasta ball jääb ära.

1986

JAANUAR

Neljap. 16 — Pensionäride Klubi koosviibimine
Pühap., 19 — Harjumaalaste Koondise kokkutulek
Laup. 25 — TE Võitlejate Ühingu aastapäevapidu
Pühap. 26 — Talihari '86
Neljap. 30 — T. E. Aiandusklubi loenguõhtu

VEEBRUAR

Laup. 1 — Saarlaste Ühingu küünlapäevapidu
Laup. 8 — „Kungla" rahvatantsijate esinemine
Laup. 15 — TE Meeskoori EV aastapäeva tähistamise koosviibimine
Neljap. 20 — Pensionäride Klubi koosviibimine
Reede 21 — EKN EV aastapäeva vastuvõtt
Laup. 22 — TES Lasteaia EV aastapäev
Pühap. 23 — EV aastapäeva aktus
Neljap. 27 — T. E. Aiandusklubi loenguõhtu

MÄRTS

Pühap. 9 — TE Meeskoori aastakontsert
Laup. 15 — TE Segakoori lõbus laupäevaõhtu
Pühap. 16 — Võrulaste Koondise kokkutulek
Neljap. 20 — TE Aiandusklubi loenguõhtu
Neljap. 20 — Pensionäride Klubi koosviibimine
Laup. 22 — Estonia koori kontsert
Kolmap. 26 — TE Ühispanga peakoosolek

APRILL

Pühap. 6 — TES Kevadpopurrii
Laup. 12 — Eesti Rahvusteater
Pühap. 13 — TES Lasteaia moenäitus
Pühap. 13 — Invaliidetoetava Naisringi loterii
Neljap. 17 — Pensionäride Klubi koosviibimine
Laup. 19 — Maakondade Esinduskogu pidu
Pühap. 20 — Skautliku nooruse jüripäeva paraad
Neljap. 24 — TE Aiandusklubi loenguõhtu
Pühap. 27 — Pensionäride Klubi loterii
Pühap. 27 — TE Segakoori kontsert

MAI

Laup. 10 — TES Lasteaia emadepäev ja kevadpidu
Laup. 10 — „Kungla" maiball
Pühap. 11 — TES Täienduskoolide emadepäev
Neljap. 15 — Pensionäride Klubi koosviibimine
Neljap. 29 — Pensionäride Klubi peakoosolek

JUUNI

Laup. 21 — Hiidlaste Seltsi jaanipäev
Esmasp. 23 — Maakondade Võidupüha pühitsemine

AUGUST

Laup. 23 — Saarlaste Ühingu väljasõit

SEPTEMBER

Laup. 12 — TES Lasteaia algus
Neljap. 18 — Pensionäride Klubi koosviibimine

OKTOOBER

Pühap. 5 — TE Meeskoori pereõhtu
Neljap. 16 — Pensionäride Klubi koosviibimine
Laup. 18 — TES 35. aastapäeva tähistamine
Neljap. 23 — TE Aiandusklubi loenguõhtu
Laup. 25 — TE Skaudisõprade Seltsi pidu

NOVEMBER

Laup. 1 — TES Lasteaia mardipäev
Pühap. 2 — Invaliidetoetava Naisringi moenäitus
Pühap. 2 — „Põhjala Tütarde" jõululaat
Laup. 8 — Hiidlaste Seltsi mardipidu
Laup. 15 — TE Seltsi sügispidu
Pühap. 16 — Etnograafilise Ringi pärastlõuna
Neljap. 20 — Pensionäride Klubi koosviibimine
Laup. 22 — TE Õngitsejate ja Jahimeeste Seltsi pidu
Pühap. 23 — TE Meeskoori isamaaline kontsert
Neljap. 27 — TE Aiandusklubi loenguõhtu
Laup. 29 — TEVÜ Vabadussõja alguse tähistamine
Pühap. 30 — Pensionäride Klubi jõululaat

DETSEMBER

Laup. 13 — TES Lasteaia jõulupuu
Neljap. 18 — Pensionäride Klubi jõulupuu
Reede 19 — TE Meeskoori ja „Estonia" orkestri ühine jõulupuu
Laup. 20 — TE Segakoori jõulupuu
Kolmap. 31 — Eesti Maja uusaasta vastuvõtu ball

1987

JAANUAR

Neljap. 15 — Pensionäride Klubi koosviibimine
Neljap. 22 — TE Aiandusklubi loenguõhtu
Laup. 24 — TEVÜ aastapäevapidu
Pühap. 25 — Talihari 1987

VEEBRUAR

Laup. 7 — Saarlaste Ühingu küünlapäevapidu
Laup. 14 — TE Meeskoori EV aastapäeva koosviibimine
Neljap. 19 — Pensionäride Klubi koosviibimine
Reede 20 — EKN EV aastapäeva vastuvõtt
Laup. 21 — TES Lasteaia EV aastapäeva pidu
Pühap. 22 — EV aastapäeva aktus
Neljap. 26 — TE Aiandusklubi loenguõhtu

MÄRTS

Laup. 14 — TE Segakoori lõbus laupäevaõhtu
Pühap. 15 — Võrulaste Koondise kokkutulek
Neljap. 19 — Pensionäride Klubi koosviibimine
Neljap. 26 — TE Aiandusklubi loenguõhtu
Pühap. 29 — TE Meeskoori aastakontsert

APRILL

Pühap. 5 — TE Seltsi kevadpopurrii
Neljap. 9 — Pensionäride Klubi koosviibimine
Pühap. 12 — Invaliidetoetava Naisringi loterii
Pühap. 12 — TES Lasteaia moenäitus
Pühap. 26 — TE Segakoori kontsert
Pühap. 26 — Jüripäeva paraad
Neljap. 30 — TE Aiandusklubi loenguõhtu

MAI

Pühap. 3 — Pensionäride Klubi loterii
Laup. 9 — „Kungla" maiball
Laup. 9 — TES Lasteaia emadepäev ja lõpupidu
Pühap. 10 — TES Täienduskoolide emadepäev
Neljap. 21 — Pensionäride Klubi peakoosolek

JUUNI

Neljap. 4 — Pensionäride Klubi koosviibimine
Laup. 20 — Hiidlaste Seltsi jaanipäev
Teisip. 23 — Maakondliku Esinduskogu võidupüha tähistamine

Kommentaarid

(Algus lk 2)

ühtegi Gorbatshovi sõna ei väänatud ega käänatud nagu seda tegid venelased Reaganiga ja nüüd on Gorbatshov isegi nii kaugele jõudnud, et enne Genfi suurkohtumist ilmus Ühendriikides müügile raamat tema kõnedega ja poliitiliste seisukohtadega, eriti tähtede sõja küsimuses. Raamatu on avaldanud inglise keeles Richardson ja Steirmani nimeline kirjastus ning see kannab pealkirja „A Time for Peace" (Aeg rahuks). Raamatu autoriõigus kuulub Mihhail Gorbatshovile, kes saab 15 protsenti raamatu müügihinnast, mis on määratud $15.95-le.

Kirjastaja Richardson, kes käis raamatu kirjastamise pärast kuus korda Moskvas ja sõlmis Novosti Press Agency Publishing House'iga vastava lepingu ilma Ühendriikide saatkonna vahetalituseta, mainib, et raamtu kaks eksamplari ilmuvad nahkköites. Üks neist antakse Gorbatshovile ja teine nagu pilkeks president Reaganile — kui ta selle vastu võtab.

Nii võib konstateerida, et nõukogude juhtidele ei anta võimalust Ühendriikides mitte ainult propagandat teha, vaid ka selle propaganda pealt raha teenida. Seda võib kommenteerida vaid vana Rooma poliitiku ja rahvajuhi Cicero sõnadega „O tempora, o mores!"

AMI

Suur tüli pisiläätsadest

Tuntud eesti filmireporteri Edgar Vääri abikaasa on rahvusvaheliselt tuntud fotokunstnik. Yvonne Väär on praegu Euroopas, kus toimuvad sel aastalõpul veel kolm näitust, näidates fotosid Torontost ja Itaaliast. Kuid ta on praegu ühest silmast pime, kuna üks tema kontaktlääts murdus.

Ta lootis selle saada enne 10. novembril toimuva näituse avamist Palazzo dei Priori muistses palees, mis on raekojaks ja rahvusmuuseumiks Perugios, Roomast põhja pool asuvas linnas, aga nende väikeste asjade saatmine on põhjustanud rohkeid segadusi ja lõpmatuid asjaajamisi viimasel paaril nädalal, mis kulukuse kõrval on muutunud umbsõlmeks, mida ükski kõrgem ametkond, Itaalia saadikuga eesotsas, pole suutnud lahendada.

CBC kaameramees E. Väär saatis kaks uut läätsa Torontost Air Canada'ga 1. nov., mis lubati kätte toimetada 2—3 päeva jooksul. Pisipakk oli saadetud Milanosse ja kohalik tolliklaarimise firma nõuab $100 tollimaksu enne kui need kätte annab (läätsad maksid Torontos $98).

Üks selle ettevõtte esindaja ütles Y. Väärile, et saatku ta $100 sularaha ümbrikus ja kõik asjad saavad korraldatud.

Kuid sellejuures ei garanteeri keegi, et ümbrikus saadetav sularaha annaks läätsad kätte, mis on ju vaid isiklikuks kasutamiseks. Selle olukorra tõttu tundub nagu oleks tegemist altkäemaksu või väljapressimisega, mida Itaalias turistide vastu sageli kasutatavat.

Väär on katsunud abi saada Air Canada'lt, Itaalia konsulaadist Torontos ja isegi saatkonnast Ottawas, aga keegi ei tea vastust anda, milles on küsimus. Üks saatkonna esindaja ütles siiski, et polevat mingit probleemi ja soovitas asjast rääkida politseile, kuna olevat ilmne, et midagi on petmisega seotud. Läätsadest mitu korda kallimaks on läinud telefonikõned Itaaliasse ja Ottawasse.

Yvonne Väär on võitnud internatsionaalse kuulsuse oma fotodega. Nimetatud näitusele järgnevad uued Prantsusmaal, Lyon'is Galerie Vrais Reves'is ja Canadian Cultural Centre'is Roomas novembris ja detsembris.

Ta tööd on leidnud tähelepanu itaalia ajakirjanduses, kus öeldakse kuidas itaallased armastavad kunstnikku ja tema loomingut, aga see pole aidanud tema kontaktläätsasid kätte saada.

Üksikasjalikumalt kirjeldas juhtumit ka Toronto päevaleht „The Toronto Star" ja on katsunud ühendust saada ka tolliklaarimise firma esindajaga, kes andis millegi pärast asjaajamiseks oma isikliku koduse telefoninumbri.

Liberaalse Maailma-internatsionaali aastakongress Madriidis

Kongress toimus 2.—5. oktoobrini Madriidis. Arutlusele tulid pressivabaduse ja Ida-Euroopa aktuaalsed probleemid. Eesti Liberaal-Demokraatlik Koondis saatis kongressile ülevaate ajakirjanduse, raadio ja TV olukorrast okup. Eestis ja N. Liidus koos resolutsiooni ettepanekuga. Koondise esindajana võttis kongressist osa Mannj Varep Stokholmist.

VABA EESTLANE
kaks korda nädalas

	Maksab Kanadas:	Väljaspool Kanadat:
Aastas	$57.—	$77.—
Poolaastas	$32.—	$42.—
Veerandaastas	$17.—	$22.—

TELLIMINE I KLASSI POSTIGA (kiripostiga):

KANADAS:

aastas	$62.—	pluss saatekulu $45.—,	kokku $107.—
poolaastas	$34.—	pluss saatekulu $23.—,	kokku $57.—
veerandaastas	$18.—	pluss saatekulu $11.50,	kokku $29.50

USA-s:

aastas	$62.—	pluss saatekulu $49.—,	kokku $111.—
poolaastas	$34.—	pluss saatekulu $25.—,	kokku $59.—
veerandaastas	$18.—	pluss saatekulu $13.—,	kokku $31.—

VÄLJASPOOL KANADAT ja USA-s LENNUPOSTIGA:
Aastas $136.—, poolaastas $72.— ja veerandaastas $38.—

Aadressi muudatus $1.—. Üksiknumbri hind 70 centi

Pangatshekk või rahakaart kirjutada
FREE ESTONIAN PUBLISHERS nimele.

Tellimine saata:
VABA EESTLANE
1955 Leslie St., Don Mills, Ont. M3B 2M3

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavaline / kiripostiga alates .... 19........ Tellimise katteks lisan $........... siinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga. (Raha saata ainult tähtkirjas).
Nimi ....
Aadress ....
....
....
....

LÕPETAS OMA PIINARIKKA MAISE TEEKONNA MEIE ARMAS

EIK VAHER

Sündinud 2. mail 1940 Surjus
Surnud 16. novembril 1985 Torontos

Mälestavad sügavas leinas

EMA
ÕDE perekonnaga
VEND abikaasaga
ja SUGULASED Eestis

Ärasaatmine Peetri kirikust kolmapäeval, 20. nov. kell 10 hommikul.

ARMAST ABIKAASAT, ISA, VANAISA ja
VANA-VANAISA

MICHAEL MÄND'i

sündinud 28. augustil 1902 Hiiumaal
surnud 13. novembril 1985 Vancouveris

mälestavad sügavas leinas

abikaasa MARTHA
tütar RUTH abikaasaga
tütrepoeg CHRISTOPHER perekonnaga

Jeesus ütles:
„Mina olen ülestõusmine ja elu . . ."

RASKE HAIGUSE JÄRELE SUIKUS IGAVESELE UNELE

PAUL ÄNILANE

sündinud 7. juulil 1905 Tartumaal
surnud 14. novembril 1985 Torontos

Leinavad

OMAKSED kodumaal

Puhka rahus!

Ärasaatmine kolmap., 20. nov. kell 10 homm. Murray E. Newbigging matusemajast Mt. Pleasant kalmistule.

LAHKUS IGAVIKKU MEIE ARMAS SÕBER

MICHAEL MÄND

Puhka rahus!

Mälestavad leinas

PETER ja LEHTE JÄÄGER
RUDOLF ja EVA KELDER
RIHARD ja RITA KELDER
MAIDA KOPPEL
MIHKEL KOLK
VASSILI KOLK
ANDREI ja ELLA MIRK
RUUDI ja IRENE OLLJUM
EVALD ja HELGI PEOLAAN
JOHAN ja OLGA RANDSALU
KOSTJA ja VILMA RANNAOJA
AUGUST ja HILDA SCHMUUL
HEIMAR ja ANTONINA SCHMUUL
EDMUND ja ELSA SOIDE
ARTHUR ja VALLY TREIKELDER
EDUARD ja ERNA TRUU
ROSALIE UUS
RUUDI ja ELVY WÖÖL
IDA ÄGI

PAUL ÄNILANE

Sind mälestame leinas

HEINO SIIMO perekonnaga
LEIDA KARIN
KALJU JÕGI perekonnaga

Puhka rahus!

PUHKA RAHUS, ARMAS

EVALD SÕERD

Sind mälestavad leinas

OLGA ja BORIS TESNOV
perekond AIMAR ROMMAN
IDA TUULIT

ARMAST ABIKAASAT JA SUGULAST

RICHARD RITSING'ut

sündinud 9. juulil 1902 Võrumaal
surnud 12. novembril 1985 Montrealis

leinavad kurbuses

abikaasa EMILIE ja
SUGULASED Rootsis ning kodumaal

Armast kauaaegset sõpra

HANS PIIRSALU

mälestavad kurbuses

MARA NIPPAK
IVAR NIPPAK perekonnaga
TOOMAS NIPPAK perekonnaga
VAL ERIKS

ARMAST SUGULAST JA SÕPRA

OSKAR KOLK'i

mälestavad leinas

JAKOB TÜRK
MIHKEL TÜRK perega
ELISABET NYKYFORCHYN perega
ARNE TÜRK perega
ELISABET VESIK
ENDEL VESIK
ARNO VESIK
HEINO VESIK
TEODOR VESIK perega
LEIDA KILU

Sügav kaastunne HENNO'le tema isa

HANS'u

surma puhul

AVA
LINDA
ALAR
EMMA
PEET V.
MARCO
MART ja MERIKE
IVO ja KATHY

Armas HENNO,
südamlik kaastunne Sinu isa

HANS'u

ootamatu lahkumise puhul

KALEVI VÕRKPALLI KLUBI

Kodu omamise registreeritud säästuplaan (RHOSP)

Föderaalvalitsuse maikuu eelarve ettepanek nägi ette, et kodu omamise registreeritud säästuplaan (Registered Home Ownership Savings Plan) ei ole edaspidi enam tulumaksuvabaks säästuliseks paigutuseks, kuhu seni selleks kvalifitseerunud isikud võisid säästa kuni tuhat dollarit aastas.

Sellele muudatusele kaasus veel teine kaudne eesmärk, et seni nendesse säästuplaanidesse kuhjunud summad tuleb püüda suures osas suunata aktiivsesse majanduse ringvoolu. Selle sihi saavutamiseks määritleti, et isikud võivad kuni käesoleva aasta lõpuni oma nimetatud säästuplaanid tulumaksu kohustuseta koos teenitud intressidega likvideerida, ilma et nad selleks vajaksid osta kinnisvara. Pärast seda tähtaega teenitud intressid kuuluvad aga sissetulekuna deklareerimisele.

Kuna nüüd ettepanekus määritletud tähtpäev on lähenemas, peaksime küsima, millised päevad oleks säästuplaani likvideerimiseks kõige kasulikumad. Kahtlematult on selleks järgmise kuu esimene tööpäev, s.o. käesoleval juhtumil 2. detsember s.a. või 2. jaanuar 1986. a. Nimelt, kui on kavatsus vabanenud summa investeerimiseks, siis enne likvideerimist see on teeninud kogu eelmise kuu intressid ja ka uue investeerimise puhul on vastav kuu arvesse võetav. Kuna see paigutus säästuplaanina jaanuaris ei ole veel intresse teeninud, siis järelikult ei ole ka veel järgmisel aastal sissetulekuna deklareerimise kohustust.

E. Soomet

Murray E. Newbigging Ltd.
Matusebüroo
Aastakümnete kogemus eestlaste teenimiseks. Oskuslik nõuanne ja mõõdukad hinnad.
M. WAYNE HAMILTON
Funeral Direktor
733 Mount Pleasant Rd., Toronto, Ont. M4S 2N4
(lõunapool Eglintoni)
Helistada tel. 489-8311 • 489-8082

Nr. 86

Südamlik kaastu
IRJE-ANNELE

Armas

Armast sugulas

mälestavad ku

Puhka rahus!

Igavesele un

J

Kallist sugu

Lugupeetu

D'i
aal
veris

R perekonnaga

D

ANNAOJA
CHMUUL
NA SCHMUUL
OIDE
TREIKELDER
RUU

OL

SNOV
OMMAN

namise
eeritud
laan (RHOSP)

valitsuse maikuu eelar-
k nägi ette, et kodu
gistreeritud säästuplaan
Home Ownership Sa-
ei ole edaspidi enam
baks säästuliseks pai-
hu seni selleks kvalifit-
kud võisid säästa kuni
it aastas.
uudatusele kaasus veel
e eesmärk, et seni nen-
uplaanidesse kuhjunud
leb püüda suures osas
ktiivsesse majanduse
Selle sihi saavutamiseks
et isikud võivad kuni
asta lõpuni oma nime-
plaanid tulumaksu ko-
bos teenitud intressidega
ilma et nad selleks va-
kinnisvara. Pärast seda
enitud intressid kuulu-
ssetulekuna deklareeri-

üd ettepanekus määrit-
päev on lähenemas,
üsima, millised päevad
uplaani likvideerimiseks
likumad. Kahtlematult
järgmise kuu esimene
. käesoleval juhtumil 2.
s.a. või 2. jaanuar 1986.
kui on kavatsus vabane-
a investeerimiseks, siis
eerimist see on teeninud
se kuu intressid ja ka
erimise puhul on vastav
e võetav. Kuna see pai-
tuplaanina jaanuaris ei
resse teeninud, siis järe-
e ka veel järgmisel aas-
lekuna deklareerimise
E. Soomet

Südamlik kaastunne LISANNE VAHERILE, ENNULE ja IRJE-ANNELE poja ja venna

EIK VAHER'i

lahkumise puhul

Perekond I. MARKS

Armas

EIK

mälestus Sinust jääb püsima

ERIC

Armast sugulast

IVAN KASK'e

mälestavad kurbuses ja tunnevad kaasa MEENILE ja ENNULE abikaasadega tema surma puhul

AUGUST ja LEIDA NURMSOO Vancouveris

Mälestame kurbuses

JOHANNA SEIMAN'i

ja avaldame kaastunnet VILMALE perekonnaga ema surma puhul

LEO NIIHOLM perekonnaga

Puhka rahus!

Armast

JOHANNA SEIMAN'i

mälestavad
LUDVIG RAUN
VÄINO RAUN
ENDEL RAUN
perekondadega
SALME RAUN

Igavesele unele lahkunud

JOHANNA SEIMAN'i

mälestavad

LINDA ja EDUARD JUHKAM
HELJE VALTER lastega

Kallist sugulast ja ristiisa

MICHAEL MÄND'i

mälestavad leinas

MILDA VANASELJA perekonnaga
ALICE PROOS perekonnaga

Lugupeetud endist juhatuse liiget

HANS PIIRSALU

mälestab

A/S EESTI MAJA TORONTOS

Kauaaegset sõpra

ARHITEKT

RICHARD RITSING'ut

mälestavad leinas

ELLEN, MATI, JOE KRUUSEMENT
OLEV NURMBERG perekonnaga
HILJA SAUNIK

Armast

RICHARD RITSING'ut

mälestavad leinas

EVE ja LEONID KALLAS
HELEN SULTSON perega
UDO RIGA

Armast tädipoega

RICHARD RITSING'ut

mälestab leinas

EHA KOHH abikaasa ELMARIGA

Oma vilistlast

RICHARD RITSING'ut

sündinud 9. juulil 1902
surnud 12. novembril 1985

mälestab leinas

korp! LEOLA

Korp! LEOLA vilistlast

RICHARD RITSING'ut

mälestab

EESTI KORPORATSIOONIDE LIIT

Jaan Hiion

IN MEMORIAM

Jaan Hion oli Viljandimaa mees, kes ületas eluteel 90 aastat. Ta oli sündinud 13. veebruaril 1893. a. ja varises manalasse 19. oktoobril s.a. Jaani elutee kulges Viljandis ja selle ümbruses. 1980. a. tähistasid Hionid teemantpulma sõprade ringis. Selpuhul õnnitlesid Ontario peaminister ja Toronto linnapea. Neid laulatas 27. märtsil 1920. a. Viljandi maakoguduse õpetaja Jaan Lattik. Jaan Hion teenis algul Riigimaade Valitsuses ja hiljem Eesti Panga Viljandi osakonnas pearaamatupidajana. Vabariigi ajal muretsesid Hionid Viljandi lähedale talu, kus veedeti vabaaeg talus töötades ja seda välja ehitades. Jaan oli tegev Kaitseliidus j.m. Jaani perekonnal õnnestus 1944. a. sügisel pääseda läände. Tal endal õnnestus see alles pärast kahe aastast vangistust Narva karistuslaagris ja viie aastast sundasumist Lätis. Kanadasse saabudes pühendas Jaan Hion ennast kodumaal armsaks muutunud huvialale — aiandusele. Ta töötas aastaid esimeses eestlaste korterimajas Queen'i tänaval. Eeskujuliku ja hoolsa töömehena saavutas paljude kiituse. Vabal ajal töötas iluaedade korrastamisel ja Willow Farmi puukoolis. Uskliku mehena oli tegev EELK Peetri Koguduses juhatuse abilaekurina ja laekuri asetäitjana. Oli Toronto Eesti Aiandusklubi üks asutajaid, esimene auliige ja üle kümne aasta laekur ja juhatusliige.

Armas Jaan. Sinu maine rännak, töö ja tegevus on lõppenud. Sa hindasid looduse ilu ja aitasid selle arengule ja kaunimaks muutmisele kaasa. Olid paljude lillede, puude ja põõsaste kasvataja ja nende eest hoolitseja. Oma eluteel olid eeskujulikult täpne, kohusetruu ja sõbralik nii nagu Sinu käekiri oli eeskujulikult viimistletud ja kaunis. Su perekond, sõbrad ja arvukad kaastöölised kiriku ja aianduse ringkondadest mälestavad Sind sügavas leinas. Sinu eeskuju ja mälestus jääb aegadeks meie keskele püsima.

Jaan Hion puhkab nüüd Mt. Pleasanti kalmistul. Teda jäid leinama abikaasa Liisa, kasulapsed ja kasutütre tütar.

E. Kuris

Leinateateid

Eestis suri 21. juulil Juhan Kerdi, sündinud 23. augustil 1913 Eestis.

Los Angeleses suri 26. augustil Karl Kull, sündinud 16. oktoobril 1897 Pärnumaal.

Rootsis Västerasis suri 11. augustil Johannes Hiiuväin, sündinud 5. detsembril 1896 Saaremaal.

KIRIKUD

EELK TORONTO VANA ANDRESE KOGUDUS

383 Jarvis St., Toronto,
Ont. M5B 2C7

Õpetaja Udo Petersoo

3714 Beechollow Cr.
Mississauga, Ont. L4Y 3T2
Tel. 624-6128 või 625-5930
kirikus 923-5172

Organist pr. Asta Mitt
Koorijuht pr. Asta Ballstadt

Pühapäeval, 24. nov. kell 4 p.l. SURNUTEPÜHA JUMALATEENISTUS armulauaga. Teenivad õp. Elmar Pähn ja koguduse õpetaja. Laulab koguduse segakoor Asta Ballstadti juhatusel.

Pühapäeval, 1. dets. kell 11 hommikul 1. Kristuse tulemispüha JUMALATEENISTUS skautlipkond „Kalevi" osavõtul. „Kalevi" vanematepäev. Solist sopran Tamara Norheim.

Koguduse segakoori harjutused esmaspäeviti kell 6.30 õhtul kiriku saalis.

Pühapäevakool igal pühapäeval jumalateenistuse ajal ja leerieelsed iga hommikuse jumalateenistuse ajal.

Piiblitunnid kell 3 p.l. iga õhtupoolse jumalateenistuse eel.

Õpetaja kõnetunnid teisipäeviti kella 6—8 õhtul ja neljapäeviti kella 2—8 õhtul.

Kiriku kantselei on avatud neljapäeviti kella 10 hommikul kuni kella 8 õhtul.

TORONTO EESTI BAPTISTI KOGUDUS

883 Broadview Ave.
Tel. 465-0639

Pastor K. Raid
36 Bards Walkway,
Willowdale, Ont. M2J 4T9
Tel. 499-6488

„VABADUSE KUULUTUSE"

Pühapäeval, 24. nov. kell 10.15 hommikul pühapäevakool täiskasvanuile ja noortele, kell 11 lastele. Kell 11 homm. SURNUTEPÜHA JUMALATEENISTUS. Lahkunute mälestamine. Kõneleb dr. A. Proos. Kell 6 õ. päevakohane MUUSIKAÕHTU. Alt A. Kaups, K. Raid tshellol.

EELK PEETRI KOGUDUS

817 Mt. Pleasant Rd. Toronto
Ont. M4P 2L1

Praost Andres Taul. Tel. 483-4103
Tel. kiriku kantseleis 483-5847
Õpetaja Edgar Heinsoo
Tel. kodus 283-9387,
kirikus 483-6848

Organist dr. Roman Toi

SURNUTEPÜHA JUMALATEENISTUSED pühapäeval, 24. novembril kell 11 hommikul — solist Avo Kittask, ja kell 6 õhtul. Armulaud. Teenivad mõlemad õpetajad.

Leeritund, pühapäevakool. Pärast jumalateenistust PIIBLITUND kirikus.

JUMALATEENISTUS pühapäeval, 1. detsembril kell 11 hommikul. 1. advent. Teenib õp. E. Heinsoo.

JÕULULAUD 7. detsembril, pääsmed saadaval pühapäeviti.

INGLISKEELSED JUMALATEENISTUSED igal pühapäeval kell 9.30 hommikul. Pühapäevakool samal ajal.

Õpetajate kõnetunnid kolmapäeviti kl. 9.30—12 päeval ja neljapäeviti kl. 6—8 õhtul.

Koguduse kantselei on avatud teisipäeviti kl. 10—6 ja neljapäeviti kl. 12—3.

OTTAWA EESTI EV.LUTERI USU PAULUSE KOGUDUS

Kirik: King Edwardi ja Wilbrodi tänavate nurgal.
Õp. O. Gnadenteich

Surnutepüha JUMALATEENISTUS armulaua ja lahkunute mälestamisega on laupäeval, 23. nov. kell 3 p.l.

Dr. Inno Salasoo külalisprofessorina Oregonis

Oregoni Ülikooli juures Eugene'is viibib praegu külalisprofessorina õppepuhkusel dr. Inno Salasoo Sydneyst, Austraaliast, kes on orgaanilise keemia lektor New South Wales'i Ülikoolis. Olles juulis osa võtnud Lääneranniku Eesti Päevadest Portlandis, siirdus ta seejärel Chapel Hill'i (North Carolina), kus esines rahvusvahelisel looduslike ainete uurimise kongressil (International Research Congress on Natural Products) referaadiga „Liigisisene keemiline kõikumine: rimueen kanarbikulaadsete seltsis". Edasi sõitis ta Euroopasse, kus tegi mõnenädalasi peatusi Trondheimis, Heidelbergis, Grazis ja Innsbruckis, kogudes kanarbikuliste lehevaha proove. Grazis esines ta külaliskõnelejana Ökoloogiaseltsi (Gesellschaft für Ökologie) aastakongressil, kõneldes teemal „Kuidas teostada taimede keemilist uurimist ilma looduse säästmise põhimõtteid rikkumata". Sügissemestri veedab dr. Salasoo Oregonis ja pöördub tagasi Austraaliasse jõuluks.

TORONTO KOLMAINU EESTI EV.-LUT. USU KOGUDUS

Kirik. 619 Sherbourne St.,
Toronto (Sherbourne'i allmaa jaam on kiriku kõrval).

Õpetaja O. Gnadenteich
112 Fallingbrook Rd.,
Scarborough, Ont.

Telefon 698-7977 või 766-7853
Kantseleis, telefon 921-9417

SURNUTEPÜHA JUMALATEENISTUS on pühap., 24. nov. kell 4 p.l. Lahkunute mälestamine armulauaga. Laulab koguduse lauluansambel.

Õpetaja kõnetunnid on iga kuu teisel esmaspäeval kella 6—8 m kiriku kantseleis.

TORONTO EESTI VABAKOGUDUS

562 Jones Ave., Toronto, Ont.

Jutlustaja E. Saraoja
20 Thorncliffe Ave.
Toronto, Ont. M4K 1V5
Tel. 463-6223

Kolmapäeval, 20. nov. kell 6 õ. piibli-palvetund.

Pühapäeval, 24. nov. JUMALATEENISTUS kell 11 hommikul. Teenib E. Saraoja.
Kell 3 p.l. JUMALATEENISTUS EHATARES. Kõneleb E. Saraoja.

Kolmapäeval, 27. nov. kell 6 õhtul piibli-palvetund.

TORONTO EMMANUELI EVANGEELNE KOGUDUS

21 Swanwick Ave.
Tel. 698-5645

Jutlustaja Allan Laur,
72 Appleby Cres.
Markham, Ont. L3R 4L2
Tel. 477-6248

Pühapäeval, 24. novembril kell 2 p.l. PÜHAPÄEVAKOOL lastele ja PIIBLIKOOL täiskasvanuile.

Kell 3 p.l. JUMALATEENISTUS. Kõneleb pastor Endel Meiusi, Coloradost. Laulavad Leesmenti noored.
(Buss Eesti Kodust kell 1.15 p.l.)

Kell 6 õhtul. Ingliskeelne JUMALATEENISTUS. Kõneleb Pastor Endel Meiusi.

EVANGEELIUMI-NÄDAL jätkub järgnevalt:

Neljapäeval, 28. novembril kell 7.30 õhtul.

Reedel, 29. novembril kell 7.30 õhtul.

Laupäeval, 30. novembril kell 7.30 õhtul.

Pühapäeval, 1. detsembril kell 3 p.l.

Kõneleb pastor Endel Meiusi. Kaastegevad Allan Laur, Gustav Pitka ja Jaanus Kärner. Lauluga teenivad solistid ja koguduse koor.

ÕPETAJA KÕNETUNNID on iga kuu teisel esmaspäeval kella 6—8 kiriku kantseleis.

SPORT

Spordiuudiseid kodumaalt

Eesti maratonijooksus tegi tänavu uue rekordi Meelis Veilberg ajaga 2:15,44. Uue rekordi omanik on sündinud 1961 ja on olnud saavutusterohke ka lühemais distantsides. Ta on seni osa võtnud viiest maratonist: 1984. a. Otepääl oli aeg 2:29,50, Vilniuses 2:21,41, kuid parima saavutuseni jõudis tänavu.

Eesti maratonijooksude rekordite areng: 1920. a. jooksis Jüri Lossmann Antwerpenis 2:32,48; 1956. a. Viktor Puusepp Moskvas 2:32.27,0; 1958. a. Tbilisis jooksis Rein Leinus 2:30.07,4, sama sportlane parandas oma rekordit veel 1959. a. Tallinnas 2:25.09, 1962. a. Pärnus 2:24.16,8, 1963. a. Moskvas 2:22.22 ja 1968. Vändras 2:20.20,3. 1977. a. jooksis Vladimir Heerik Klaipedas 2:19.57, 1983 a. Uzhgorodis 2:18.09, mille tänavu Veilberg parandas üle kahe minuti võrra.

☆

Eesti meistrivõistlused öises suundorienteerumises peeti Mooste metsades ja soodes. Medalite väärtust oli tõstnud vihm ja tuuline sügisöö. Tänavusteks Eesti meistriteks öises orienteerumises tulid Riju Johanson, kes jooksis 6.7 km 11 kontrollpunktiga rajal ja Tiit Tali, kelle raja pikkus oli 10,5 km ja 17 kontrollpunkti.

☆

N. Liidu tennisemeistrivõistlustel Jerevanis võistlesid eestlased meeste paarismängus. Jaak Issak—Ain Suurthal kaotasid finaalis alles pärast eriti tasavägist mängu venelasist paarile 6:4, 7:6, 6:3, saades hõbemedali; kolmandaks jäid lätlased.

☆

Eesti autorallimeistrivõistlusel saavutasid eestlastest hõbemedali Eedo Raide ja Georg Valdek. Võistlus toimus Tartus, kus eesti sõitjaist olid esimeste hulgas veel Aavo Pikkuus — Aarne Timusk neljandaina, Hardi Mets — Udo Mets kuuendaina, Vallo Soots — Toomas Putmaker seitsmendaina ja kümnendaina Raido Rüütel — Tõnu Vunn.

☆

30 km pikkusel Tutermaa-Tugamanni jooksul oli võitjaks Rein Valdmaa ajaga 1:41,55, teine Kalev Urbanik 1:42,26, kolmas Rene Meimer 1:44,11.

Spordimärkmeid

New Yorgis peetud miili jooksu võitis naistest kanadalanna Lynn Williams ajaga 4.25,03. Ta oli 1984. a. olümpiamängudel pronksmedali võitja. Meestest tuli võitjaks iirlane Frank O'Hara, kes polnud üldse nimetatud ametlikus programmis.

☆

Inglismaale kuuluval Man'i saarel toimunud käimise maailmakarikavõistlustel said meeskondadest esmakordselt karika idasakslased, naiskondadest oli teist korda parim Hiina. Meeste karikavõistlused peeti viiendat, naistel kolmandat korda. Sakslased kogusid 234 punkti.

☆

Aasia Olümpianõukogu (OSA) istungijärgu otsuse kohaselt peetakse 1986. a. märtsi alguses Jaapani kõige põhjapoolsema saare Hokkaido keskuses Sapporos I Aasia talimängud. Mängude eesmärk ei olevat mitte niivõrd kõrgtulemuste saavutamine, vaid nende alade arendamine selles piirkonnas. I Aasia talimängude kavva kuuluvad mäesuusatamine, kiiruisutamine, hoki, murdmaasuusatamine, iluuisutamine ja laskesuusatamine. Samuti on kavas demonstratsioonvõistlused suurel hüppemäel ja kiiruisutamine lühidistantsidel hallis. Hetkel olevat teada, et võistlusist võtavad osa vähemalt 11 riigi sportlased. Sapporos toimuvad võistlused põhiliselt neilsamadel areenidel, kus toimusid 1972. a. taliolümpiamängud.

☆

Bulgaaria teadlased analüüsisid 50 parema naismaratonijooksja tulemusi aastail 1974—1984 ja jõudsid järeldustele, et paremaid aegu saavutavad naised 26 aasta ja 4 kuu vanuselt, olles seejuures vähemalt 5 aastat regulaarselt treeninud. Stabiilsus saavutatakse 26—29-aastaselt, jookstes sel ajavahemikul treeninguil 4500—6000 km aastas.

☆

Jaapani naispikamaajooksja uueks liidriks on tõusmas 15-aastane Saara Terakosi, kes 14-aastaselt jooksis 3000 m ajaga 9.44,1 ja tänavu 9.29,3. 5000 m sai ta 1984. a. ajaks 16.17,6 ja 10.000 m 34.31,1.

Alice Kullango (vasakul, kauaaegne eesti gaidide liikumise juht Torontos. „Põhjala Tütarde" jõululaadal oste tegemas. Foto: Ervin Aleve

Dr. Jaan Roosi arstijuttu:

Millised on meie piirid?

Millal jääb inimene vanaks? Seda küsimust arutati s.a. juunis Torontos peetud seenioride kongressil. Arvati, et isiku kronoloogiline vanus on üsna nõrk näitaja tema võimete ja vajaduste osas ning, et vanadus algab siis, kui ei olda enam võimeline tegema kehalist või vaimlist tööd. Nende 50- ja 90-aastaste vahel vanade kohta, kes aga ei käitu kui vanad, kasutati terminit „noor-vana". Selgus veel, et 65- kuni 84-aastased ameeriklased enamuses ei oma suuremaid tervisehäireid ja üle 84. a. noorvanadest üks kolmandik on ilma oluliste probleemideta.

Tekib küsimus, kas näiteks Toronto eestlaste üle 65-aastaste tervis on sama heal tasemel ameeriklastega? Teatud perspektiivi oleks võimalik näha teades, et ameeriklastest seenioride vanusegrupi suuruse protsent on 11.7 ja umbes seitse protsenti USA rahvast osaleb „jooksuboomis", mis algas kümne aasta eest. Siit võiks järeldada, et USA jooksuseeniorid on 0.8% rahvaarvust.

Kuna eesti seenioride arv Torontos on vähemalt 2000 piires ja Estonia mastereid-jooksjaid selles vanuses on neli (kaks 65 klassis, üks 70 ja 75 klassides), siis osalemise protsent võiks olla allpool 0.2, s.t. neli või rohkem kordi madalam USA-st.

Näiliselt madal eesti seenioride osalevus võiks oleneda kas nõrgemast tervisetasemest, vähesest teadlikkusest kehakultuuri ja tervisespordi soodsast mõjust elujõule, -rõõmule ja tõenäolikule pikemale elueale või madalast motivatsioonist — tiivustusest.

„Eesti Masterite Teated"

EESTLASED ROOTSIS

Eesti perekonnaajakiri „Triinu" tähistas oktoobris oma 33. aastapäeva. Esinesid viiuldajad Zelia Aumere ja Sanda Umblia, klaveril Helga Andreae ja Stokholmi Eesti Kooli õpilaskoor Heli Siikaneni juhatusel.

☆

Stokholmi Eesti Gümnaasium tähistas oma 40. aastapäeva koosviibimisega Eesti Majas Stokholmis oktoobri lõpul. Kavas oli viiuli- ja lauluettekandeid Alfred Pisukeselt ja Anne-Mari Askerilt, saatjaks oli Elisabet Uhr. Esitati tagasivaateid kooli tegevusele ning meenutati koolielu isiklikul pinnal. Et jätkata kooli teatritraditsioone esitati sketsh A. Kitzbergi loomingust „Surnute kättemaks".

☆

Eesti Teaduslik Selts Rootsis peab korrapäraselt loenguõhtuid. Oktoobris pidas ettekande büroodirektor Sven Alur Reinans teemal „Eestlaskonna demograafiline areng Rootsis", novembris kõneleb pangadirektor Rudolf Jalakas teemal „Arengumaade probleemid". Tartu Ülikooli aastapäeva tähistab ETSR aktusega.

EESTI RAAMAT JÕULUKINGIKS!

MÜÜGIL VABA EESTLASE TALITUSES:

S. Veidenbaum — TUNDMATA TULEVIKKU	$20.—	$15.0
H. Susi — METSAÜLIKOOL	$25.—	$1.50
A. Mägi — EESTI RAHVA AJARAAMAT	$22.—	$1.—
Ants Vomm RISTSÕNAD I	2.50	.70
Ants Vomm RISTSÕNAD II	2.25	.70
Uku Masing — KIRSIPUU VARJUS luuletusi 1948—49	12.—	$0.50
A. Mägi — EESTI RAHVA AJARAAMAT	$20.—	$1.—
EUROOPA RAHVASTE AJARAAMAT	$20.—	$1.—
PER ASPERA AD ASTRA I Jakob Westholm ja tema kool 1907—1937	$15.50	.50
Marie Neumann'i mälestused SIBERI TEELT PÄÄSENUD	$10.00	$2.00

ILMUS SUURTEOS

„EESTI VABADUSRISTI KAVALERID"

Kordustrükk samanimelisest teosest, mis ilmus Tallinnas aastal 1935 Vabadusristi Vendade Ühenduse Keskjuhatuse väljaandel. Suures formaadis, eeskujulikus trükitehnikas, nägusas köites, 405 lehekülge. Eesti Vabadusristide originaalkujutused värvitrükis. Teos sisaldab elulood koos piltidega kõige vapramatest kangelastest ja poliitikutest, kes lõid iseseisva Eesti Vabariigi, samuti välismaiste ajalooliste isikute nimed, kes rahvusvaheliselt kaasa aitasid Eesti iseseisvuse teostumisele. Teos on tegelikult Eesti iseseisvuse sünnilugu, mille omamine ikestatud Eestis on poliitiline kuritegu.

Kirjastus Välis-Eesti & EMP Stockholm

Tellimine saata VABA EESTLASE talitusele hinnaga $50.—

RAAMAT SAADETAKSE VÄLJA ÕHUPOSTIGA ROOTSIST

HANS MERET'i

TEREMI JUTUSTUS

Estonia mässust, sõjast, Berliinist, KZ-laagrist ja muust

272 lk. (köites raamat)

Saadaval „VABA EESTLASE" talituses

HIND $25.— pluss saatekulu $1.50

Plekk, papp ja muidu kröbin

Kummipaadipõgenike keerukad seiklused

2.

Nad oma jutu järgi muretsesid ühe kummipaadi. See oli üks võrdlemisi suur kummipaat, mida kaks meest tõsta ei saa. Juba sellepärast nad tulid neljakesi. Need kaks organiseerijat, Lepajõe ja Galdstein, ei suutnud seda paati ise vette tõsta. Aga nad ei teatanud teisele kahele oma kavatsusest kuni päevani enne minekut. Ma tõesti ei tea, kas see on udujutt või suitsukate, aga ma rääkisin nendega vähemalt tund-paar nende põgenemisest ja ütleme, et nad andsid mulle niivõrd põhjaliku ülevaate sellest, kuidas nad seda plaanitsesid, et mina kipun uskuma, et see nende variant on tõesti õige. Ial ei tea, võib-olla nad olid isegi sunnitud lahkuma, sellepärast et nüüd olevat sellisel nõukogude kriminaalsel elemendil juba mingisugune hind nende peade pealt.

Nad on seal suurtes võlgades olnud, mis neid võib-olla motiveeris lahkuma. Ma tean, et olümpiamängudest jäi üle selliseid kummist paate — selliseid „assault boat'e", mida ka sageli sõjaväes kasutatakse. Kuidagiviisi nad said ka ühe võrdlemisi võimsa prantsuse mootori veel sinna juurde, ilmselt oma kontaktide kaudu mingisuguses majanduslikus „hallis" tsoonis.

Ja siis nad väitsid, et nad olevat veel vägaväga põhjalikult seda ettevalmistanud. Et nad olevat käinud nädalaid ja kuid rannas ja kõigepealt läbi mõtelnud üldse, mis kohast lahkuda Eesti rannikult. Ja siis läinud sinna paari paika, mida nad kõige paremaks või sobivamaks pidasid ja seal siis jälginud neid putkasid või valvetorne, kus ranniku üle silm peal hoitakse. Ja nad nägid, et kunagi kella nelja **paiku hommikul** — see on kõik nende jutt — et kella nelja paiku hommikul sageli pandi see „pood" lihtsalt kinni ja need vahitornid jäeti mõneks ajaks täiesti tühjaks. Siis kõigele muule lisaks nad olid isegi sisse murdnud sellisesse torni ja leidnud seal ühe kaardi, mis kuidagi näitas nende radarivõrgu kattuvust, et kus mitu seadeldist on kõrvuti. Ja siis nad valisid nendel alustel kõige kindlama koha.

Nad olevat valvanud metsas, ümbruskonda jälginud ja ettevalmistanud juba pikemat aega. See mõte olevat neil peas olnud spetsiifilise projektina juba paar aastat ja põhimõtteliselt enam-vähem eluaeg. Nii nad ise väidavad.

Siis nad olid toonud oma tuttavad ära, Hildenbranti ja Roosna, aga viimasel päeval sellepärast, et nad olid varem juba osa võtnud ühest nurjunud katsest hõivata üht lennukit mida KGB avastas. Mina ei ole üldse kindel, kas selle kohta on läänes midagi teada ja tegelikult ma ei ole isegi kindel kuidas meie seda käsitlema peaksime, sellepärast et mõned inimesed on nähtavasti seal veel tabamata. Aga see oli kusagil saarel — kas Saaremaa või Hiiumaa või midagi sellist, kui ma neid asju segamini ei aja. Neid kaaperdajaid, neid potentsiaalseid põgenikke läände, olevat olnud mitmeid. Terve suur trobikond koos perekondadega. Võimalus läks käest ära. Grupp läks liiga suureks ja keegi lobises välja, jättes jumalaga isa ja emaga või midagi sellist. Terve lennuväli olevat olnud sisse piiratud KGB poolt ja ootesaalis oli olnud KGB-lasi erariietes. Ma ei tea kui mitu nendest poistest olevat seal kaasas olnud, aga nad olevat sisse jalutanud lennuväljale ja näinud, et midagi on viltu. Nagu oma kuuenda meelega tundnud, et siin on midagi väga-väga korrast ära ja olid jalga lasknud. Aga terve rida inimesi viidi ära julgeoleku poolt.

See insident oli teinud Lepajõe ja Geldsteini valvsaks. See oli teinud nad nii erksaks, et nad otsustasid mitte kellelegi rääkida oma plaanidest ja täiesti omavahel seda teha. Nad läksid ja võtsid oma kaks tuttavat, Roosna ja Hildenbranti, nii 12 või 24 tundi enne äraminekut ja asusid siis merele. Nad läksid selle paadiga kusagile jõesuudmesse, sest otsustasid et jõesuudmest alustamine on kõige parem.

VE: Mis jõesuudmest nad alustasid?

JE: Ma ei tea, mis jõgi see oli, aga see oli kusagil Rakvere kandis. Asi kulges niimoodi, et neil oli paar äpardust ka tee peal. Olevat vist olnud udune öö kui nad võtsid kursi küll Soome peale, aga neil kompass kuidagi jukerdas ja nad avastasid, et nad olid tükk maad sõitnud tegelikult paralleelselt Eesti rannikuga ja isegi olnud teel tagasi Eesti ranniku poole. Lõpuks olid oma asja korda saanud, mis puutus navigatsiooni. Nad rääkisid nii detailselt seda, et ma ei taha hästi uskuda, et see oli kõik lobajutt mida nad välja mõtlesid. Nad väidavad, et neil jäi startimise köis kuidagi vette ja et selle ots läks propellerisse ja mähkis ennast propelleri ümber niimoodi, et nad said ainult turtsudes ja jõnksudes liikuda. Muidu nad oleks võinud panna siledal merel üle lainteharjade 100 kilomeetrit tunnis. Aga mootor jukerdas. Nad said üksvahe sõita, siis mootor turtsus ja tahtis seisma jääda, kuid ajas jõnksuliselt edasi. Mitu tundi hiljem nad olevat jõudnud Soome randa ja oma paadist lahti saanud. Kui mul on õieti meeles, siis aitas neid üks Soome kalamees. Soome patrull-laeva nad kusagil ei näinud ja kalamees, kellega nad seal rannas rääkisid ütles, et ta pole seal kandis näinud patrull-paati kümme aastat.

VE: Neil olid nähtavasti merekaardid olemas.

JE: Midagi primitiivset pidi neil olema, aga Nõukogude Liidus muidugi hoitakse silm sellise värgi peal. Kui neil midagi oli, siis see pidi olema väga üldine. Neil oli veel mingisugune suitsukate ka, või mingisugune lugu, mida nad näiteks rääkisid inimestele. Nad väitsid Soomes olles, kui neil oli paar korda kokkupuuteid inimestega, et nad on rootslased. Ma ei tea miks. Selge on, et nad ei oleks ennast väga kergelt saanud rootslastena maskeerida. Iga rootslane või iga soomlane teab kuidas rootslane välja näeb ja käitub. Aga nad olevat siis oma paadi kusagile randa jätnud. Ma isegi nägin ülesvõtteid sellest. Nad olid teinud pildi või kaks, kui nad selle randa jätsid. Ja siis nad olid põrutanud kuidagi kohaliku rongiga põhja poole — põhjapoolses suunas.

VE: Neil oli raha kaasas?

JE: Neil oli natuke raha kaasas, aga vähe, väitsid nad. See on nüüd jälle üks natukene naljakas koht selles jutus sellepärast, et mul on tagantjärele jäänud mulje, ilma et ma seda tõestada saaksin, aga võrdlemisi kindel mulje, et nad olid suutelised igasuguseid asju Eestist sisse ja välja tooma. Neil oli rahasid, tänu sellele „mafiale" — nimetame seda „mafiaks" — millega nad seotud olid. Aga nad olid kuidagi maganud maha oma õige rongipeatuse, kus nad oleks pidanud rongist maha tulema. Ja siis nad väidavad, et nad olevat jalgsi käinud veel oma 40 kilomeetrit kahe päeva jooksul metsas.

Siin näib, et neil olid rahad nii otsas, et nad ei saanud endale mingisugust rongipiletit enam osta. Ja kuidagi — nüüd on natukene ähmane see lugu, aga lõpuks nad siis Rootsi pääsesid ja jõudsid Uppsalasse, kus Hildenbrantil on sugulasi.

Muidugi eesti ajalehed ja kohalikud rootsi lehed läksid nii enam-vähem hasarti. See oli ikka vägev lugu, kuidas neli noormeest põrutasid dessantväelaste moodi üle lainete, üle Soome lahe Soome ja siis Rootsi edasi. Ja noh, ma läksin oma raadio ülesandel — tegelikult ma tegin ettepaneku, et ma läheksin neid Uppsalas intervjueerima. Ma sain kellegi käest Lepajõe telefoninumbri. Nad elasid seal ühes ülikooli elamus ja olid siis juba saanud vist võrdlemisi kiiresti — peaaegu kohe — mingisuguse asüüli-õiguse rootslaste käest ja kõik arvasid, et nende jutt on nagu puhas kuld.

Järgneb

Troikasõitjad

Herbert Salu, Kihutav troika. Esseid kirjandusest. Välis-Eesti ja EMP, Stokholm 1984. 207 lk. Olev Mikiveri kaanejoonistus.

Herbert Salu on jonnaka püsivusega meie piiratud kirjastuslike võimaluste juures viljelenud esseistikat. Kui sõna essee võib anda ettekujutuse teadusliku käsitlusviisiga teosest, mida mõned pole alati ilukirjanduse zhanri arvestanudki, siis Salu arvukad esseedekogud näitavad, et essee võib olla väga ilukirjanduslik, kaasahaarava sisuga maailma inimesi, peamiselt kirjandusküsimusi analüüsivad. Vastupidi on ta ilukirjanduslikud teosed, mitu romaani aga lähedased esseedele, nii et raske on tõmmata vahejoont.

Viimasele kogule „Kihutav troika" on ta tänapäeva ajastu mõistmiseks vaadelnud vene kirjaniku Dostojevski sümboolseid ennustusi, kes juba sajand tagasi kirjutas prohvetlikult, et Euroopa kihutab nagu meeletu troikasõitja hävingu poole. Selline troikasõitja on alateadlik oma saatusest ja hülgab seetõttu moraalinormid, kultuuriilmingud ja usu. Nendeta on inimene juba metslaseks muutunud.

Autor vaatleb selliseid prohvetlikke ilminguid Dostojevski teostes ‚Surnud hinged', „Vennad Karamazovid", „Isad ja pojad" ning „Sortsid", kus 1880. aastatel oli Venemal nihilism muutunud maailmavaateliseks liikumiseks, millega mõeldi üldtunnustatud moraalsete, poliitiliste ja eetiliste väärtuste eitamist. Sel filosoofial oli järgijaid ka A. H. Tammsaare romaanis „Tõde ja õigus II". Dostojevski ennustused on osalt kommunistliku Venemaa osas täitunud, aga troika kihutab edasi ja maailma suurvaimud näevad inimkonnale kadu. Kuid tänapäeval pole seda vaja enam ennustada, see on meie igapäevaste päevauudiste osa.

Essees „Boheemlane ja lohe" vaatleb Salu kirjaniku ja lugeja vahekorda Eestis iseseisvuse algaastail, kui uus põlvkond julgeid kirjanikke tahtsid läbimurda tavadest ja jõuda lugejani seniste eetiliste tabude eitamisega. I maailmasõda tõi kaasa uusi otsinguid kirjandusvooludes; kubism, dadaism, futurism eitasid enamuses senist sisu ja vormi, mida eesti kirjanikud oma boheemlaskonda kujundades katsusid meie kultuuripildis idanema panna, end vaimseks eliidiks pidades ja eemaldudes ühiskondlikest moraalinormidest, kuna neil olid „erilised hingeomadused"". Hingeomadusist polnud eriti selget pilti, rohkem kujutletakse boheemlast inimesena, kes end oma kunstile ohverdades elab majanduslikus puuduses. Meie boheemlased aga elasid vaba, muretut elu jõukuses, neil oli võimalusi „santlaagerdada", kohvikuis jõudeaega veeta, muutudes peagi jälle normaalseiks vaimuinimesteks.

H. Salu on kogu ajajärku eesti kirjanduses igast aspektist vaadelnud, toonud võrdluseks kaasaegset maailmakirjanduslikku elu, mis sellele eesti kirjandusloos annab tõenäoliselt ainsa nii ulatusliku osa ajal kui kaasas olnuid on veel mõned elus ja materjale mõneti saadaval. Samal ajal on sel esseel ka aimatav side troikasõitjatega, ka boheemitsemine ja anarhistlik vorm.

Viimases kogumikus avaldatud essees „Nelisada aastat esseistikat" selgitab autor ise neid põhialuseid ja arengusuundi, mis sel kirjanduslaadil on olemas, öeldes et „zhanrit pole kunagi kerge defineerida, kuna see on loomult niivõrd vaba ja mitmekesine" ja leiab et „essee on arutlus, mis vahendab ainult olemuselt sügavaimaid kogemusi ja seob neid isiklike elamustega". (lk. 176). See on vaba ning variantiderikas kirjandusvorm. Autor lisab esseistika ajaloo, lugedes selle alguseks Otto Wilhelm Masingu kirjutisi.

Lõpuks leiab H. Salu, et „essee on normaalsete kultuuriolude taim: ebasoodsais oludes ta kas puudub täielikult või kiratseb jutustuste ja följetoni varjus. Ta vajab kultuurset ja mitmekesiste vaimsete huvidega lugejaskonda". Et H. Salu sellist zhanri on aastate jooksul edukalt viljelenud, tähendab et eesti pagulaskonnas on kultuursete, vaimsete huvidega lugejaskonda. Teiselt poolt tähendab see ka, et need esseed on nii hästi kirjutatud, et need lugema kutsuvad.

Hannes Oja

Neeme Järvi pianistina esitamas oma tütre Maarikaga Eduard Tubina „Sonaati klaverile ja flöödile".
Foto: Vaba Eestlane

Neeme Järvi Metropolitanis

See sügis tõi meie maestro taas maailma-linna esindusooperisse juhatamaks Mussorgski „Hovanshtshina" suurlavastust. Gala-esietendus toimus suure pidulikkusega 14. okt. Ajavahemikul sellest kuni sügisese lõpp-etenduseni, mis toimub 18. novembril, näeb ooperipublik lavastust 10 korda. Järgneva aasta algul toimub veel kolm kordusetendust, nimelt 24. ja 27. jaanuaril ning 1. veebruaril. Viimane, matinee-etendus, antakse üle Texaco raadiosaadete sarjas, mis on kuuldavad ka Kanadas.

Etendused on seni läinud suure menuga. Kuuldavasti alati täissaalidele. Selle menu saladus peitub tõenäoliselt tugevas koosseisus, kellede esirinnas sammub vaieldamatult dirigent.

Kõneall oleva ooperi esmalavastus Metropolitanis on leidnud aset juba aastal 1950. Hoolimata heast ansamblist — peaosades Lawrence Tibbett, Jerome Hines, Rise Stevens ja Charles Kullmann — on siis toimunud vaid kolm (teiste teadete järgi 4) etendust. Toonane lavastaja ja dirigent on nüüdisaegsele ooperikülastajale väheütlevad, kuigi evivad mõningat minevikukuulsust. Ainus teadaolev erinevus selleaegse ja praeguse lavastuse vahel on see, et kumbki kasutab muusikalist erivarianti. Nimelt valmis varalahkunud heliloojal ooperist ainult ebatäielik klaveripartii. Esmaselt orkestreeris selle Rimski-Korsakov, kelle varianti kasutas MET'i esmalavastus. 1985. a. lõi Shostakovitsh teise, originaalile laadilt palju lähedasema teisendi, mis on praeguse lavastuse aluseks.

Publikumenu kõrvale kaasub lavastusega ka kriitikamenu. Kuigi mõningate reservatsioonidega. Tugevasti nahutada saab lavakujundus, mis on hoitud väga süngetes hallides toonides. See on kujundaja, kuulsa Ming Cho Lee kontseptsioon teosest. Sellele on allutatud muidugi ka riietusala ja valgustusjuhid — loomulikult lavastaja nõusolekul. Viimane ülesanne lasub Müncheni Riigiteatri juhi August Everdingi õlul, kes on siin tuntud nimi. Lavastaja saab üldjoontes kiita, kuna ta on pannud ooperi ühe peaosalise, koori, väga oskuslikult liikuma. Lavakujunduse osas leiab kummatigi armu ooperi traagiline lõpplahendus, mis on leidnud geniaalse teostuse.

Selle poliitilis-ajaloolise draama süzhee on keerukas ja raskesti jälgitav. On küllaldane teada, et teos käsitleb suvaliselt 17. sajandi Venemaal toimunud nn. Hovanski-intriigi, võitlust võimu pärast. Samuti võitlust idee pärast, kas Venemaa peaks taotlema lähenemist Läänele. Teatavasti pidi ju ka Baltikum olema tsaar Peetrile „aknaks Läände". Nii peavad laval „võitlust" sõjavägi, valitsus ja vanausulised rahva ülirohkel kaastegevusel. Vägivalda ja ohvreid on palju. See kõik toimub aga võluva muusika taustal ja on üpris nauditav.

Arvustus, millele võib kahel käel alla kirjutada, ilmus ajakirjas „New York". Kriitik nimetab „Hovanshthinat" „geeniuse loometööks ja hiiglaslikuks panoraamiks", lisades et „MET'i kirgas uuslavastus on tugeva-koosseisuline ja muusikaliselt autoriteetselt juhatatud." Kummatigi kahetseb kriitik, et helitöös on tehtud umbes tunnipikkune kärbe. (Etendus kestis sellest hoolimata 4 tundi!) Ta arvab, et olnuks õpetlik kuulata tervikut just sel korral, eriti kuna „dirigent Neeme Järvi valib nii tempod kui kõlavärvid oskuslikult ja kujundab muusika suure soojuse ja dramaatilise vitaalsusega."

Ka teised arvustajad, alates „N. Y. Times'iga", annavad dirigendi osatähtsusele ja tööle hinnatava tunnustuse, nimetades seda „kompetentseks, asjatundlikuks ja julgejooneliseks". Öeldakse veel, et orkestri juhatamine Neeme Järvi poolt, samuti nagu solistide ja koori esinemine on harukordsed isegi nii kõrgetasemelise ooperiteatri kohta kui seda on MET, lisades et maestro töö „väärib päris kindlasti ooperi selleala paremikku kuulumist." Ainsaks lahkarvajaks kümmekonna ajalehe hulgas on „Washington Post", kelle meelest Mussorgski oli „valesti mõistetud ja lavastus järjepidevuseta". Ka dirigendiga pole ta rahul, kuigi leiab, et orkester ja koor olid oivalised. Kus on siin loogika!?

Kuna „Hovanshthina" tugevaimaks küljeks on just tema vahelduvate meeloludega meloodiline muusika, mida paljud asjatundjad peavad isegi paremaks „Boris Godunovi" omast, siis on arusaadav milline osatähtsus on dirigendi tööl. Orkester ja ooperikoor olid ilmselt publiku tähelepanu keskpunktis. Ja seda muidugi üheskoos dirigendiga, kelle arvel kõlasid rohked braavod ja keda kutsuti välja korduvaiks soolo-kummardusiks. Peab möönma, et Metropolitan Ooper oli õnnelikus olukorras, et tal võimaldus leida kaht bassi põhjamaalaste Martti Talvela ja Aage Hauglandi isikuis, kes osutusid väärikaiks peaosade kehastajaiks. Ja veel enam, et leidus põhjamaine dirigent, kes on suuteline Mussorgski rahvalikult viisirikast ja taoti võimsat muusikat täisväärtuslikult kõlama panna.

K.T.

Ekslibristekunsti tutvustamas

Toronto avalikud raamatukogud tutvustavad eesti ekslibrist

Viimasel kahel aastal, eriti ESTO '84 aastal, toimus mitmeid eesti eksliibriste väljapanekuid Emil Eerme eksliibriste kogust.

Siin võiks vaid mõningaid märkida: ESTO '84 ajal Toronto City Halli raamatukogus, millist näitust mitmed eestlased peale vabadusnõude demonstratsiooni külastasid. Näitus ESTO '84 raamatunäitusel oli pühendatud kunstnike E. Kõksi, E. Pehapi ja koguja A. Vilmsi mälestusele. Valiknäitus kümne maa eksliibristest oli Fairview raamatukogus; Don Mills'i raamatukogus esitati laste eksliibriseid Eestist, kujundatud End. Eesti Noorsoo Kasvatuse Seltsi Gümnaasiumi, praeguse Miina Härma nimelise gümnaasiumi õpilaste poolt. Väljapanekuid esitasid Hillcrest, Jones St., Swansea, Annette, Forest Hill, Parliament St., Dufferin St., St. Clair Ave., Runnymede, Humber Summit, Dawes Rd., Yorkville ja Charles R. Sandersoni raamatukogud. Suuremad valikväljapanekud on toimunud Metropolitan Toronto raamatukogus, 789 Yonge St. ESTO '84 ajal ja ka praegu avatuna oktoobri kestel söövitustehnikas eksliibristest.

Väärikalt esitati ESTO '84 ajal Northern Dist. — Orchard View Blvd, kümme maa valikväljapanek. Selle raamatukogu programmi korraldaja Karen Rich on kaasa aidanud ja soovitanud teistele raamatukogudele sellealalisi väljapanekuid. Eestlastest raamatukoguhoidjad pr. Prii (Northern Dist.) ja pr. Soots (City Hall) on palju kaasa aidanud väljapanekute korraldamisele.

Mida on need väljapanekud eestlusele andnud? Igal võimalusel on E. Eerme kavandanud väljapanekud eesti eksliibrite lisamisega. Sel põhjusel on Eesti nimi oluliselt koos eesti kunstnike ja nende looming välja tõstetud. Näiteks oli viimaseid väljapanekuid Bathurst Heights raamatukogus neljalt maalt: Eesti-Kanada, Soome, Itaalia ja Jaapan. Eestit esindas A. Lee. Selline väike võimalus Eestit tutvustada haarab oma skaalas siiski suure raamatusõprade pere. Ei ole kuulnud, et sellised väljapanekud oleksid ülearused, vaid vastupidi, paljudele on need avanud „uue maailma", nagu helistati E. Eermele viimase väljapaneku külastaja poolt.

VABA EESTLANE

TOIMETUS JA TALITUS

avatud esmaspäevast reedeni kella 9—3-ni

Telefonid: toimetus 444-4823
talitus 444-4832

KUULUTAMINE VABA EESTLASES

on tasuv ajalehe laialdase leviku tõttu.

Kuulutuste hinnad

üks toll ühel veerul $5.—
esiküljel .... $6.—

Kuulutusi võetakse vastu:

nädala esimesse ajalehte kuni esmasp. homm. kella 11-ni ja nädala teise ajalehte kuni kolmap. homm. kella 11-ni.

tel. 444-4832

Väljaspool tööaega:

Leida Marley 223-0080
Postiaadress:
9 Parravano Ct.
Willowdale, Ont. M2R 3S8

MONTREALI UUDISEID

Möödunud suvi oli Montrealis rahvarikas, siin leidsid jällegi aset mitmed suuremad rahvakokkutulekud (kongressid jm.). Kauaaegne linnapea Jean Drapeau oli suveks oma linnale midagi huvitavat organiseerinud: esimeseks ürituseks oli Montreali Kunstimuuseumis kauemat aega kestev Piccasso kunstinäitus. See kunstihoone polnud kaua näinud sarnast suurt rahvavoolu.

Teiseks samaväärseks oli egiptuse vaarao Ramses II aegsed mitmesugused väljapanekud Man and his World's Expo'67 aastast püsivas Prantsusmaa paviljonis. Näitus lõppes septembrikuu lõpul ja oli kogu suve läbi väga rahvarohke.

Eestlaste suvine tegevus oli peamiselt väljaspool linna, kas oma suvielamutes või kaugemal. Tagasitõmbumine linna algas juba septembrikuu keskel.

☆

Eestlaste esimene kokkutulek leidis aset 20. septembril Jaani kiriku seltskondlikes ruumes, kus kokkutulejaiks olid pensionäride klubi liikmed. See oli erilise kavata, ainult klubi esinaine J. Toome tervitas kohalolijaid peale suvepuhkust, soovides kõigile head tervist ja edu eelolevaks hooajaks. Klubi tegevuskava koostaja H. Höövel pöördus koosolijate poole sooviga saamaks rohkem kaasabi klubi tegevuskava koostamisel ja sellest isiklikult osavõtmisel.

☆

22. septembril toimus Jaani kirikus jumalateenistus kodumaalt lahkumise mälestamiseks, peale seda oli ühine koosviibimine kohvilauas kiriku seltskondlikes ruumes.

☆

27. septembril oli pensionäiride klubi ettenähtud korraline vestlus, kuid tugeva tormi tõttu lükati see edasi 18. oktoobrile.

☆

Järgneval reedel esitas E. Kokker ettekande heliloojast Fr. Chopinist. Kõneleja alustas vestlust helilindimuusikaga, esitades ühe valsi klaveril. Sellejärele ta tutvustas Fr. Chopini kui poeeti klaveril, nii lüürilises, dramaatilises kui ka eepilises väljenduses. Klaver oli komponistile peamiseks instrumendiks, millega ta sai oma isiksust ja tundeid paremini väljendada. E. Kokker mainis, et Fr. Chopin on kirjutanud kaks klaverikontserti, kuid nad on sama head ka ainult klaveri ettekandes, mida kõneleja kuulajaile demontsreeris.

...Siis ta tutvustas lühidalt helilooja elulugu, poola päritoluga ema ja prantslasest isa pojana. Suvéti maal olles aadliperekondades tutvus ta rahvusliku muusikaga. Juba varakult ilmnes noores suur muusikaline talent. Ta õppis noorelt klaverit mängima, hiljem täiendas end muusikalistes põhialustes kui ka üldteadmistes. E. Kokker märkis, et Fr. Chopin armastas liikuda intellektuaalses seltskonnas ja sai häid tutvusi. Klaveri juures istudes meeldis tal väga improviseerida, kasutades poola talupoja muusikat prantsuse elegantsiga. Kõneleja esitas näiteks helilindilt ühe tuttava masurka.

Kui Poolas algas poolakate ülestõus venelaste vastu, mis veriselt maha suruti, lahkus helilooja kodumaalt suunaga Pariisi, andes teel kontserte, mis küll õnnestusid kunstiliselt, kuid mitte majanduslikult. Pariisis leidis ta häid sõpru, elatudes klaveritundide andmisest. Helilooja Franz Liszt tutvustas teda ühes seltskonnas naiskirjaniku George Sand'ile. Sealt algas nende vahel romantiline episood, mis inspireeris mõlema loomingut. Kuna Chopin põdes kopsuhaigust, siis tervise parandamiseks sõitisd nad koos Mallorca saarele. Sel ajastul oli helilooja väga produktiivne, luues hulga prelüüde ja kuulsa leinamarsi. Terviseparandamise põhjusel veetsid nad teatud aja Lõuna-Pantsusmaal, kus Chopini ja Sandi poja vahel tekkis tüli ja helilooja läks tagasi Pariisi. Sealt sõitis ta edasi Inglismaale üheksaks kuuks kontsertreisile. Naasnuna Pariisi oli ta tervis lõplikult läbi ja Fr. Chopin suri 17. oktoobril 1849, olles ainult 39 aastat vana.

Helilooja Anton Rubinstein oli tähendanud, et Fr. Chopiniga olevat lahkunud selle aja kõige aristokraatsem komponist. E. Kokker mainis, et Fr. Chopin oli olnud esimene, kes oma loomingusse tõi rahvusliku muusika, mida hiljem teised komponistid jätkasid. Oma lühikesel eluajal oli ta palju loonud, nii masurkasid, valsse, poloneese, etüüde kui ka klaverikontserte.

E. Kokker esitas kuulajaile helilindilt ühe masurka ja paar tuntumat valssi ning lõpetas oma vestluse mängides helilindilt Fr. Chopini etüüdi, mida nimetatakse ka „Revolutsiooni etüüdiks".

Muusikaline vestlus võeti publiku poolt vastu tugeva aplausiga.

KODUMAA UUDISED

„Rahva Hääl" on teinud lühiintervjuu Haapsalu täitevkomitee esimehe asetäitja Lembit Kasega: milliseid abinõusid on rakendatud Haapsalus joomarluse vastu?

Vastatakse, et määruste ellurakendamisel on tarvitusele võetud mitmeid meetmeid. Üheks abinõuks on alkohoolsete jookide kättesaadavuse piiramine. Vaadati läbi joomise vastu võitlemise komisjoni soovitused ja vähendati kaupluste arvu, kus võib müüa kangemaid jooke, kusjuures arvestati eelkõige kohalike nõukogude ja majandite ettepanekuid. Nii kustutati alkoholi müüvate kaupluste nimekirjast Sviibi pood Vormsi saarel, Kirbla kauplus Lihula külanõukogus, Sadama tänava kauplus Haapsalus ja veel paljud teised. Mitme külanõukogu piirkonas ei ole enam lubatud müüa piiritusveine.

Uute nõuete kehtimise esimesest päevast alates hakati neid rangelt täitma. Reeglina trahvitakse korrarikkujaid ülemäära järgi, mis olevat ka tulemusi andnud. Restoranide, baaride ja õllekioskite ümber ei nähtavat enam naljalt purjus kakerdajaid.

Karistuse rakendamisel on tekkinud omad probleemid: praegu on purjuspäi avalikku kohta ilmumise eest ette nähtud küllalt suured trahvid, kuid paraku polevat mittetöötav joodik, kellel sageli puudub ka kindel elukoht, suuteline neid tasuma. Senised kogemused olevat juba näidanud, et isegi viit või kümmet rubla annab selliselt sisse nõuda ja tihti jääbki kätte saamata, mis siis veel sajarublasest trahvist rääkida. Nii võivat olla, et mittetöötava seaduserikkuja suhtes tuleks rakendada tõhusamaid sundmeetmeid.

Joomarluse välitmiseks mõeldakse aega täita muu tegevusega. Kuid Lihula keskuse kultuurimaja on täiesti amortiseerinud ega saa enam kasutada. Klubiruume taotleb ka Palivere ehitusmaterjalide tehas. Hiljuti koostas rajooni täitevkomitee juures tegutsev joomise vastu võitlev komisjon pikemaajalise tegevusplaani, kus on ettenähtud abi külanõukogudele.

Perepoeg (Hillar Sõrra) ja teenija (Sandra Rannu) oma südamete vahekordi selgitamas Mart Tarumi näidendis „Soovin tutvust".
Foto: Vaba Eestlane

„VABA EESTLANE" on
vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — teisipäeval ja neljapäeval

Teisipäeval, 19. novembril 1985 — Tuesday, November 19, 1985

Holland nõustus rakettidega

HAAG — Hollandi parlament on nõustunud põhimõtteliselt valitsuse plaaniga paigutamaks USA tiibraketid Hollandi pinnale aastaks 1988. Kuus liiget kristlik-demokraatide parteist hääletasid selle vastu, sundides valitsust toetuse saamiseks pöörduma väikeste parempoolsete parteide poole. Parlament peab andma veel formaalse loa paigutamise plaani täitmiseks kuu aja pärast.

Balti noorte ujumisvõistlused

Eeloleval laupäeval, 23. nov. kell 4—6 p.l. peetakse Pape Recreation Centre'il 25 jardi ujulas (Pape & Gerrard St. E.) 1985. a. balti ja eesti noorte ujumisvõistlused. Parimale ujujale antakse Robert Reimani mälestusauhind. Korraldajad loodavad kõigi eesti ujujate osavõttu.

wintario

14. novembril peetud Wintario loosimisel langes peavõit $200.000 piletile nr. A614141, $100.000 võitsid — C107385, C918405, D983022, $10.000 — 936343, 337477, $1000 — 76640, $100 — 9486, 50 segijärjekorras numbrid — 727452, $10 — 436, tasuta piletiraamatu — 41 ja nädala müstilise preemiavõidu $10.000 — 325033.

KATUSETÖÖD

uued ja parandamine.
Soome ehitajad
Veli Salminen 492-1351
Metro licence 2422

Sündmuste kalender

☆ Kuni pühap. 1. detsembrini Bramptonis The Region of Peel kunstigaleriis kunstnik Timmase ,Uued tööd".

☆ Reedel, 22. ja laup., 23. nov. Eesti Maja näitusesaalis Arville Puströmi kunstinäitus.

☆ Laupäeval, 23. nov. kell 6.30 õ. Eesti Majas TE Õngitsejate ja Jahimeeste Klubi sügispidu.

☆ Pühapäeval, 24. nov. Eesti Majas „Meri ja rannad" — A. Mälgu 85-sünnipäeva tähistamine.

☆ Esmaspäeval, 25. novembril kell 7.30 õhtul Tartu College'is prof. R. Taagepera loeng „Balti uurimused Läänes ja N. Liidu hoiak nende suhtes".

☆ Laupäeval, 30. nov. kell 7.30 õ. Eesti Maja keskmises saalis TE Võitlejate Ühingu korraldusel koosviibimine E. Vabadussõja alguse 67. aastapäeva tähistamiseks.

☆ Pühapäeval, 1. detsembril kell 3 p.l. Tartu College'is Tartu Ülikooli aastapäeva tähistamine.

☆ Pühapäeval, 1. dets. kell 11 hommikul Eesti Maja väikses saalis E. Jostmani, D. Pinti ja A. Pihla kudumis- ja käsitööde näitus-müük.

☆ Pühapäeval, 1. dets. kell 12 p. Eesti Maja suures saalis E. Pensionäride Klubi jõululaat.

☆ Pühapäeval, 1. detsembril kell 3 p.l. Eesti Majas mulkide koosviibimine.

☆ Laupäeval, 7. ja pühapäeval, 8. dets. Eesti Maja väikeses saalis „Jõulunäitus" Saarniidu töödest.

☆ Laupäeval, 7. detsembril kell 2 p.l. „Ehatares" Eesti Abistamiskomitee ja „Ehatare" ühine loterii.

☆ Pühapäeval, 8. dets. kell 6 õ. Toronto Kuninglikus Konservatooriumis Armas Maiste klaverikontsert.

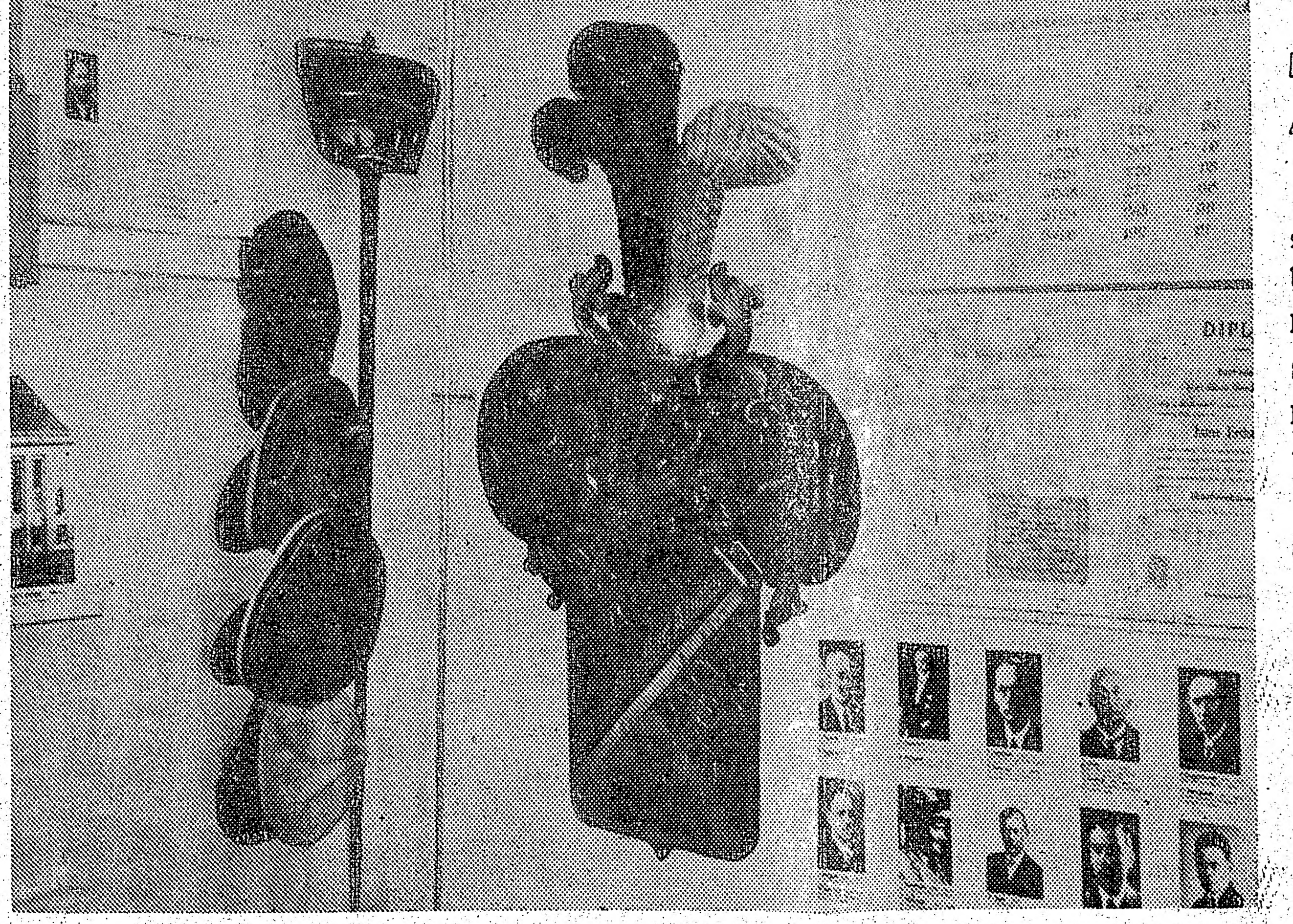

Vironia välismärgid ja esimene vapp, nii nagu need on praegu Tartu linna muuseumis. (Foto on aastast 1984)

Korporatsioon Vironia 85-aastane

Muuseumi paigutamisega, kui „kodanlik-natsionalistlikke igandeid" praegused okupandid lootsid matta maha need vaba meeste sümbolid: vapp, kui kaitsva kilbi kehastus, ning mõõk ja lipuvärvid, mille eest vaba mees on valmis võitlema, et kaitsta oma iseseisvust, isiklikku puutumatust, mõtte- ja organiseerimise vabadust. Muidugi ei mainita seal, et korporatsioon Vironia, mis asutati 26. novembril 1900. a. Liivimaa pealinnas Riias, pühitseb nüüd igal pool vabas maailmas oma 85. aastapäeva ja vabade meeste sümbolid on seal ikka veel aus ja tarvitusel.

Viroonlased üle maailma meenutavad raskusi, milledele põrkusid meie asutajadliikmed, luues esimest eesti korporatsiooni, et õhutada Riiga õppima siirdunud üliõpilasis rahvuslikku vaimu ja kodumaa armastust ja seega vältida nende kadumist teistest rahvustest, eriti vene ja saksa üliõpilasorganisatsioonidesse. See omakorda mõjutas ka enamuse Riia Polütehnikumi lõpetajatest, peale stuudiumi lõppu, pöörduma tagasi Eestisse, et seal inseneridena, agronoomidena, keemikutena, arhitektidena rakenduda Eesti majandusellu, olles nii tugisammasteks pea tärkavale Eesti Vabariigile.

Kui vaadata olukorda 85 aastat hiljem, siis näeme, et meie ülesanded võõrsil on jäänud peamiselt samaks — koondada oma korporatsiooni noori eesti soost üliõpilasi, et hoida neis eesti meelt ja keelt ja sõprussidemete loomisega samuti mõtlevate seltsivendadega, süvendada neis rahvuslikku mõtlemist ja tegutsemist.

Meie ei usu, et see oleks kerge ülesanne, aga lugedes vanades Vironia arhiivi kirjutistes näeme, et see ülesanne oli ka selle sajandi alul raske ja tolleaegsete eesti tudengite kõnekeelde kippusid tulema võõrad sõnad, tuletised või lauseehituslikud laenud. Kui tuttav on see meile praegugi, kus Vironia on tegutsemas kolmel mandril mitmesuguste asukohamaa keeltega ümbruses.

Aga me kogeme, et noor eesti haritlaskond on ikka veel hulgaliselt valmis loobuma passiivsest eestlaseks olemisest ja ühinema eesti akadeemiliste organisatsioonidega, nende hulgas korp! Vironiaga.

Nüüd, seistes Vironia juubelipidustuste eel siin Torontos, tervitame teid, hallipealised vilistlased, kes teie eesti rahvusliku korporatsiooni asutamise mõtet oma hinges heljutasite, selle teostamise tungi südames kandsite ja pagulusse tulles püüdsite uuesti rakendada. Austus teile, et teil visadust jätkus, aastaid kestnud püüete järele, teostada oma unistust ja võita võõrsil kasvanud noorust, enese taltsutamist nõudvale korporatiivsele distsipliinile.

Tervitame kodumaal viibivaid seltsivendi, kes oma hinges on säilitanud mõttesilla oma vanade kaastudengitega ja oma südames pühitsevad meiega koos.

Tervitame ja täname neid kahte (kolmekümneneljast) veel elus olevat viroonlasest Vabadusristi kavaleri, kes Vabadussõjas võitlesid, koos teiste seltsivendadega, et Vironia saaks 20 aastat õitseda vaba Eesti pinnal.

Tervitame ja täname seltsivendi, kellel osaks sai võidelda viimases maailmasõjas kodumaa vabaduse eest, et meie pääseksime vabadusse, aga mille eest neid mitte ainult idas, vaid kahjuks nüüd ka läänes, taga kiusatakse.

Tervitame õppivat noorust, kes võõrsil sündinult ühines Vironia lipukirja, ühisus — kindlus — ausus, põhimõtetega. Loodame, et nad leiavad meie sõprusringis oma parematele pürgimustele tuge ja arusaamist.

Tervitame selle nooruse vanemaid, kes läbi raskuste kasvatasid oma lapsi tublideks eesti soost haritlasteks, kes nüüd uutes asukohamaades teevad meie rahvale au.

Lõpuks tervitame armsaid vilistlasi ja seltsivendi, kes tuhandete kilomeetrite tagant neil päevil saabuvad Torontosse, et siin uuesti kinnitada Vironia ülemaailmset sõprusühikut meie Lipulaulu sõnadega: „Vennad, siin on venna käsi, ühisuses edasi, üks meil rahvas, keel ja kodu, kallid kuni surmani."

N. V.

Tormipühad Pärnu kalurikolhoosis

„Pärnu Kalur" on omasuguste hulgas Eesti suurimaid. Kogu kalurikolhoosi perre kuulub 2716 inimest. Majandi maismaapiir kulgeb Tõstamaalt Läti piirini, püügialad ulatuvad Soome lahest Atlandi lõunaossa. Mullu püüti majandi kõigi aegade suurim kalasaak — 27034 tonni. Kõik olevat edukas ja kiiduväärt, ainult „üks tilk tõrva kukkuvat sageli sellesse meepotti", kuigi majandis on 400 kommunisti, kes peaksid valvama igasuguste lubamatuste ilmnemise eest.

Raskusi tekitavad „tormipühad", mil mehed tegevusetult maale lastakse. Olevat olemas küll mitmesugused kultuurialased tegevused selleks organiseeritud, aga olukord olevat siiski teine. Niipea kui üle Pärnu kostab saabuva laeva vile, siginevad joomakohtade saalilaudadele sildikesed „Reserveeritud". Anonüümsele meremehele, kes üle pika mereleleku aja igatseb uut seltskonda.

Esialgselt mõeldud tagasihoidlik lõõgastusõhtu kasvab aga joominguks, ent keegi ei astuvat vahele. Ka restorani omad saavad matti kalamehelt, kes hakkab unustama oma töö ja teenistuse väärtust, kelle tellimusel mängib orkester lisapalu, kelle tarbeks kui vaja, jääb puhvet pikemalt avatuks. Kui pidu hakkab lõppema ja peokangelane kuraasikaks on muutunud helistatakse miilitsasse: „Tulge, üks meremees tülitab inimesi!"

Vääriskalapüüdjate halvale ahvatlejaks on kalahimustajad, kes luusivad kolhoosi sadamates, mulksuv pudel turukotis. Punnsuutäis aitab manguja kaluriga jutujärjele ja siis saab kott kalaseks. Teadagi pole kaluril ebaseaduslikult ja kergelt saadud rublade koju viimisega kiire . . .

Sageli muutub tugev mees sadamas nõrgaks. Üks Pärnu traaleri kapten uppus Veere, teine Klaipeda, kolmas Miiduranna sadamas, kaks laevastiklast külmusid jääteel üle Kihnu väina, üks ookeanilt naasnud kalur uppus Kiisa jõkke, üks meremees Manilaiult Lao sadamas põlvini ulatuvasse vette, laevaremonditsehhi madrus samasse remondikai äärde; mullu sügisel läks kodusaare lähistel Neptunuse riiki korraga neli Kihnu kalurit . . . Õnnetuste abiline oli vägijook.

Kollektiivi kasvatamiseks on olemas isetegevusringid, kontserdid, teatri- ja kinokülastused, kirjandusõhtud, loengud, spordipeod, ekskursioonid, aga Pärnu basseini traalerid ei pääse külmuva lahe tõttu talvekuudel kodusadamasse, jäädes Dirhami või saarte jäävabadesse sadamaisse, kus jõudehetketel pole midagi kasulikku teha, kui selleks asutatud poodi minna . . . Kui meeskond on purjus, siis tekivadki omakorda nn. „tormipühad", kahjustades püüki.

Ingemar Korjus laulab Hamiltonis

Laupäeval, 14. detsembril esitab Hamiltoni Filharmooniaorkester Boris Brott'i juhtimisel Friedrich Händeli oratooriumi „Messias", kohalikus Hamilton Place kontserdimajas. Oratooriumis laulab bassi osa meie tuntud laulja Ingemar Korjus, kes praegu elab ja töötab Ottawas.

„Püüan luua värvipoeeme"

Abel Lee kunstinäitus Eesti Majas

Abel Leel valmis hiljuti kolmas graafiline mapp „Faces & Figurals", ta on loonud paarsada eksliibrist, on tutvustanud eestlastele meie lehe veergudel eesti ja ka maailmakunsti. Nüüd selgus, et ta on leidnud aega ka iseseisva kunstinäituse kokkuseadmiseks. See toimub 30. nov. ja 1. dets. Eesti Maja näituste saalis, kus ta uuemate tööde kõrval esitab vanemaid, seni näitustel mitte nähtud teoseid mitmesugustel teemadel ja tehnika variatsioonides.

Abel Lee ütleb selle juures, et ta looming põhineb kogemusile meie ümber; need on hetkelised nägemised kas värvis, vormis või joones, mis visandlikult üles märgitud ning stuudios läbi töötatud. Iga teos, olles eriiseloomuga ja erinäoline olemuselt teistest, on tihti ka erineva tehnilise lahendusega. Kunstnik ütleb, et ta ei saa mitut samanäolist teha, see tundub produktsioonilisena, mitteloomingulisena. Vaatamata, et ta otsib ka fantaasias ja mõistatuslikus, koguni sümbolismis, ei loe ta end probleemide lahendajaks, vaid püüab luua positiivseid värvi- ja vormipoeeme, tundes rõõmu loodusest ja inimeste tegevusest.

Ta kirjeldab oma loomingulaadi, öeldes et kuigi ta on kogu aeg produktiivne ei saa ta mitte näitust kokku viimase aja töödest,

sest ta vajab ajadistantsi oma loomingu analüüsimiseks ja vaatlemiseks.

Alles paari aasta jooksul selgub, kas kompositsioon on valmis või nõuab veel töötamist.

Aga ta ütleb ka, et olles üle elanud spontaanse impressionistliku ja abstraktse koloriidiotsingu ning joonte liikumise lõbud, töötab ta nüüd fantaasiasse kalduva ja detailse tehnikaga ning see on aeganõudev. Päris viimase aja loomingust esitab ta grupi joonistusi ning vesivärvivisandeid kaunilt Kawagama järvelt Haliburtonis.

Abel Lee ei tea mitu iseseisvat näitust on olnud tema töödest, neid on olnud mitmel maal, vist kusagil 30 ümber. Küsimusele, mis on järgmisena kavas, vastab ta, et kevadel on ettenähtud näitus Stokholmis, plaanitsemisel on neljas graafiline mapp ja suur arv eksliibriseid ootavad lõpetamist.

Lõpuks annab ta andmeid näituse lahtioleku aja osas, see on avatud laupäeval, 16. ja pühapäeval, 17. novembril kell 2—9 õhtul.

Kahele kolesterooli uurijale Nobeli auhind

STOKHOLM — Kaks Texase ülikooli uurijat, kelle töö kolesterooli uurimisel võivat varsti vähendada südameatakke ja rabandusi, nimetati tänavusteks Nobeli auhinna saajaiks meditsiini alal.

Michael Brown ja Joseph Goldstein olid valitud Stockholms Karolinska Institute'i poolt nende avastuste eest, mis võivad olla revolutsioonilised haiguste ravimisel, mida on põhjustanud kõrge kolesterooli osa veres. Uurijad on töötanud 12 aastat koos südamehaiguste geneetilise faktori avastamisel. Auhinna suurus on 292.500 Kanada dollarit.

Karolinska Institute'i motivatsioonis on öeldud: Brown'i ja Goldstein'i avastused on drastiliselt lainedanud meie arusaamist kolesterooli metabolismist ja suurendanud meie võimalusi ateroskleroosi ja südameatakkide vältimiseks ja ravimiseks.

Vanglakaristused itaalia terroristidele

Verona (Reuter) — Itaalia kohus mõistis viis nn. „Punase brigaadi" terroristide grupi liiget 26-ks aastaks vanglasse USA kindral James Lee Dozier'i röövimise pärast 1981. aastal.

Mainitud viis terroristi olevat nende kaaslaste andmeil olnud organisatsiooni täidesaatva / komitee liikmed ja inimröövide plaanitsejad. Nad mõisteti tagaselja süüdi juba 1982. aastal ja vangistati möödunud aprillis ühes väikelinnas Rooma läheduses.

Kindral Dozier oli terroristide küüsis 42 päeva ja vabastati itaalia võimude poolt, kui üks terroristide grupi liikmeist reetis tema asukoha.

Inglased iseloomustavad Kanada peaministrit

LONDON — Kanada peaministri Brian Mulroney esinemine Briti maailmariigi konverentsil on saanud hea ja halva kriitika osaliseks Inglismaa ajakirjanduses. Üks ajaleht märkis tema „moraalse sisu puudust", kuna teine nimetas teda „veenvaks lepitajaks". Kolmas ütles, et „Mulroney, Kanada juht, näis välja ja rääkis nagu mini-Reagan. Ta on PR (public relation) mehe unistus, lähenedes (Zimbabwe peaminister) Robert Mugavele fotografeerimise võimalusi kasutades.

UUS KONDOMIINIUM EESTLASTELE
eelmüügi hindadega alates $64.800
„OPEN HOUSE"

laup., 23. nov. ja pühap., 24. nov.,
laup., 30. nov ja pühap., 1. dets. kell 1—6 p.l.
Asukoht 3734 ja 3736 St. Clair Ave. E.
(Brimley ja Kingston Rd. lähedal)

Ilma rahata külmutuskapp neile, kes ostavad enne novembrikuu lõppu. Ilus asukoht pargi vastas, buss ukse ees, moodne 6-korruseline õhujahutusega ehitus kõigi mugavustega. Ainult 35 korterit. Ehitus valmis 1987. a. kevadel.

Informatsiooni büroo ehituskrundil, tel. 266-5019
Muudel aegadel kokkuleppel hel. 444-6405, 444-2897

ESTOMAN ENTERPRISES INC., arhitekt Guido Laikve

Floridas Boca Raton'is „Villa Estos"
(eestlaste kondomiinium) korter üürida täiskasvanuile novembris ja detsembris.
Informatsiooniks (416) 447-3844